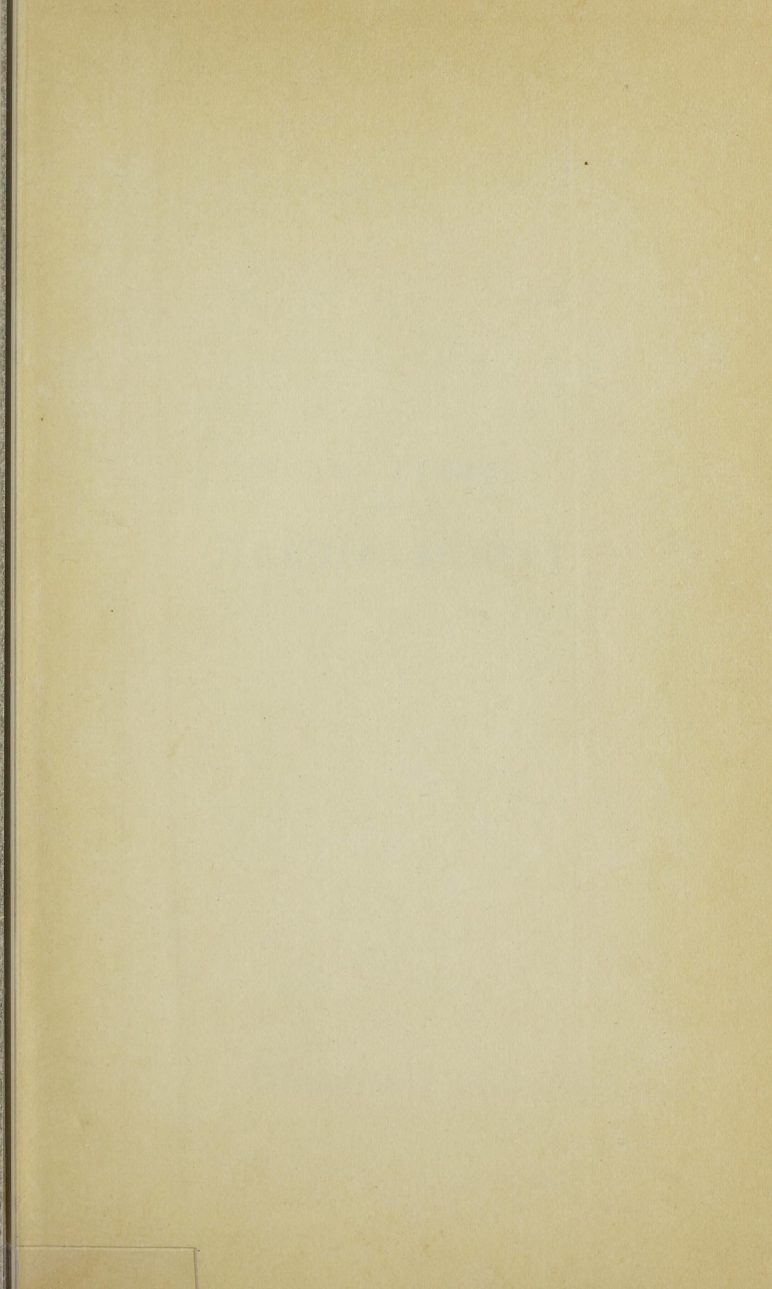

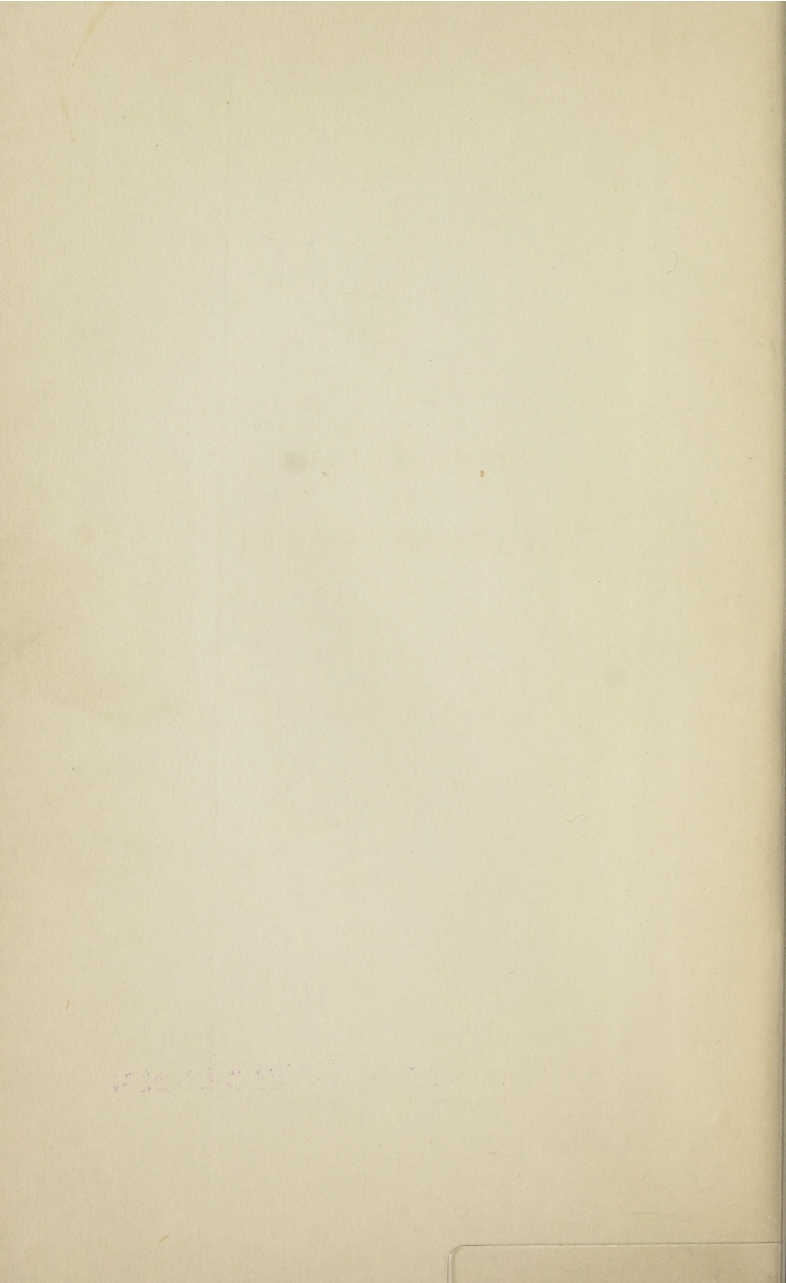
Nanna Thrane

Naadsensaaret

Gyldendal'ske Boghandel.

Nanna Thrane
—
Naadsensaaret

Drammens Folkebibliotek

Ranna Thrane:

Jomfru Kristine Germeten	1910
Løitnant Meisner	1911
Den sidste Sølvske	1912
Hjertets Stemme	1913
Bente Heires Roman	1915

Nanna Thrane

Naadsensaaret

Drammens Folkebibliotek

Kristiania og Kjøbenhavn
Gyldendalske Boghandel
Nordisk Forlag

1917

m

T 412 na

Copyright 1917
by
Gyldendalske Boghandel
Nordisk Forlag

88786

Centraltrykkeriet — Kristiania

Første Kapitel.

Mesefskjorten.

Det smelder i Bæggen af Kulden.

Provstinden skyver sig længer ned under Skindfælden og kaster et Die bortover mod Dvnen, hvor de hendøende Gløder endnu lysrer lidt. Barmen vil snart være ude af Sovestammeret — det er kanske bedst, at hun tager begge de mindste op i Sengen til sig, før det blir foldere her.

„Hvor godt vi har det!“ tænker hun, mens hun ligger og hører paa de lange Uvehyl borte fra Skoven.

De er noksaa langt borte endnu. Hun vil da haabe, at Marat kan passe sig, om Uvefloffen skulde vove sig lige ind paa Prestegaarden. Garçon er i Drengestuen.

Gutetu, hvor koldt det skulde være i Kirken imorgen.

Det kan da vel ikke være Synd, at hun hver Skjøntid glæder sig til at se sin Husbond staa for Alteret, mens Kirkelysene brænder? For det er det skjønneste Syn, hun kan tænke sig, at se ham staa der i sin hvide Mesefskjorte.

Med et Ryk reiser hun sig op i Sengen.

Messestjorten!

Den hænger ustrøget paa Loftskammeret. Messestjorten ustrøget — og det er Julenat, ikke mange Timer igjen til Messen imorgen.

Provstinden ved med det samme, hvad det vil sige: hendes gode Navn og Rygte som Husmoder spoleret. Mange Aars pligtopfyldende Arbeide vil være udsløttet af Erindringen for den ene For-glemmelses Skyld, og hendes Navn vil blive over-leveret til Efterslægten til Spot og Spe, til Advarsel for enhver ny ung Prestekone. Ikke gjemt og glemt som alle brave Kvinders Navne, men erindret til Spot og Spe!

Der er bare en Ting at gjøre! Endnu er der flere Timer igjen. Forsigtig og lydøst begynder hun at klæde paa sig igjen. Hendes Husbond maa ikke vækkes. Han maa aldrig faa vide, at han ikke kan stole paa hende i smaast saavel som i stort.

Hvordan kunde det være gaaet til, at hun havde glemt Strygningen?

Tgrunden ved hun det nok. Hendes Tanker har været temmelig optaget af Gouvernanten, som netop er kommet. Havde det været et heldigt Valg mon? Det havde meldt sig en Mængde. Var det ikke 36 danske foruden norske? En dansk Gouvernante syntes Provstinden ikke passet oppe i Tjeldbygden, skjønt det kunde vel hænde, at de var flinkere.

„Desuden har vi saa mange uforsørjede Fruentimmer selv her,“ havde Provsten sagt, „at det vilde være ubilligt at lade udenlandske komme og tage Brødet fra Munden paa dem.“

Provstinden havde altid været af den Mening, at en Gouvernante skulde være lidt mere lærd end et almindeligt Fruentimmer, men det tror hun egentlig ikke, at Madame Frank er.

De to havde gaaet til Konfirmation sammen, og snart efter var de begge blevet forlovet, men mens hun selv var blevet gift ikke mange Aar efter, saa havde hendes Veninde været forlovet i tolv Aar, og derefter havde hendes Kjæreste slaaet op med hende. Det var sandt som hun skrev i sin Ansøgning, at hun havde fristet en ublid Skjæbne, før da hun saa senere var blevet gift med en Skipper, var der ikke gaaet mange Aar, før han vilde skilles fra hende. Og Grunden var, at han — den gamle gifte Mand — var blevet forelsket i en udenlandsk Gouvernante. Provstinden kjender, at hun blir rød trods Mørket, naar hun tænker paa det.

Provsten sover fremdeles fast, da hun tager Lys og Fyrtøi og lister sig ud i Gangen. Hun maa gaa ned i Kjøkkengangen efter Vedden, der er Birke-kubberne opstablet — det er en god gammel Skif, at have Juleveden indendørs.

Provstinden maa smile for sig selv, mens hun saa stille som mulig famler sig frem og nedover

Trappen, — en agtet Prestekone med tolv Børn gaa her og liste sig frem som en Forbryder! Det er første Gang i Provstindens Liv, at hun ønsker at skjule en af sine Handlinger. Med varm Taknemlighed erkjender hun, at hun har været særlig benaadet, som aldrig har kjendt nogen Fristelse til at afvige fra Dydens Vej.

Skjønt det knager i Trappen for hvert Trin hun tager, er der neppe nogen Opdagelse at frygte af den Grund, saasom der bestandig høres allslags Laat i Prestegaarden — især om Natten, — Knirking i Trapper, Banking i Vægge og allslags Larm. Det er vel derfor, at Prestegaarden har et leit Ord paa sig for Spøgeri ogsaa. Hun er ikke saa gammel, at hun tror hverken paa Spøgeri eller Underjordiske — det kunde ingen, som er fra Byen være bekjendt engang — men heroppe i Fjeldbygden er allslags Overtro i fuldt Flor endnu. Men en anden Sag er det, at det slet ikke er hyggeligt at gaa her i mørke Gange ved Nattetider og tænke paa alt det, som dumme Mennesker tror paa. Hun gaar opover Loftstigen med sit Bedfange og Fyrtøiet. Og oppe paa Loftskammeret giver hun sig til at gnide til det blir Gnister, som antænder Knusken. Det blir lidt mindre uhyggeligt, da hun faar tændt Lyset. Saa fyrer hun op i Ovnen og lægger Boltene ind og giver sig til at vente paa, at den skal blive rød.

Isen begynder at tine paa Vinduet. Hun ser et svagt Skin fra Vinduet i Gamle-Provstindens og Jomfru Jette mines Sovestue borte i Enkesædet. Hun er jo saa overdrevent ræd for Spøgeri Gamle-Provstinden og brænder bestandig Natlampe — hun har Raad til det ogsaa. Ventelig vilde vel Jomfru Jette staa op og lægge i Dønen, inden Gløderne er ganske slukket, naar hendes Mor ligger forfjøllet med Talgflud paa Brystet. Enkesædet i Nordfløien er ogsaa den allerfoldeste Del af Prestegaarden. Men selv om baade Jomfru Jette og hendes Mor skulde se, at det lyser her, saa er det ikke nogen Opdagelse at frygte for den Sags Skyld, for de vilde ikke et Dieblif være i Tvil om, at det er Spøgeri.

Hendes Tanker vandrer tilbage til Madame Frank igjen. Det var ikke for tidlig at Smaa pigerne fik en Gouvernante, Susanne er fyldt femten Aar og Kirsten fjorten. Bistnok har de ikke været uden al Undervisning, deres Far har lært dem baade at læse og skrive, og i de sidste Par Aar siden Gutterne fik Huslærer, har de deltaget regelmæssig i Religionsundervisningen, og hun tror nok ogsaa, at særlig Kirsten har villet følge med Gutternes Undervisning, hun har hørt, at Huslæreren har omtalt hendes norske Stiler, som har været saa gode, ofte, at det har vaakt hans Forbauselse, at en Pige kunde skrive saa tænksomt. Men en Undervisning,

som særlig passer for Piger, har de ikke havt — og det kom an paa, om de fik det nu? Det som havde vaakt Provstindens Mistanke, var, at da Madame Frank havde klippet en sribet Hverfenskjole Villegjuleaften, saa lod hun Striberne være paalangs i det ene Rygstykke og paatvers i et andet. Provstinden kalder ikke det Orden og Nøiagtighed — slet ikke heller! I Ansøgningen havde det staaet, at hun kunde fransk og engelsk, og at hun kunde lave kunstige Blomster og Fluetroger til Fiskefangst. Det kunde være bra nok at tage med, men hvad hjalp det altsammen, hvis hun ikke kunde Linsøm og Stræddersøm?

Desuden er det langt fra frit for, at hun er køtet. Rigtignok er hun ikke ung længer, men desto mere Dvælse har hun. Provstinden kjender, at hun blir ganske rød igjen.

Og naturligtvis kan det være underholdende at høre hende fortælle om alt, hun har seet i andre Lande, naar man sidder heroppe og ser bare de usforanderlige Grantræer og den tykke hvide Sne og en menneskelig Bolig ganske paa en Fjerdingveis Afstand.

Sandheden gaar med en Gang op for Provstinden, og hun ved, hvorfor hun har været saa optaget med at tænke paa Madame Frank, at hun endog har glemt, at Messeskjorten er ustrøget.

Det var igaar aftes, at Tomfru Jette mine, som

havde tittet indom, havde spurgt, om Madame Frank havde seet nogen af de moderne Maskiner mod Tordenveir?

Jovist havde hun det, de fandtes paa alle kongelige Slotte i Udlandet, og skulde endogsaa komme paa det nye Slot, som skulde bygges i Christiania, troede hun.

Jomfru Jettemine og Gamle-Propstinden var svært rædde i Tordenveir begge to, derfor havde hun Lyst til at vide lidt mere om en saa merkkelig Maskine.

Men Madame Frank kunde ikke give nogen nærmere Besked.

„Det er for meget forlangt af et Fruentimmer,“ sagde hun smilende.

Husjomfruen, Jomfru Holmsen, saa spørgende paa Propsten, hun vidste ikke, om hun skulde tro paa hele Historien, men han sagde ingenting imod det heller.

Kunde ikke Madame Frank give nærmere Forflaring paa den omtalte Maskine, saa kunde hun til Gjengjæld fortælle om andre Maskiner. Der var Maskiner i Udlandet nu, som kunde baade spinde og væve, og der var sogar Tale om, at der var gjort Forsøg med en Maskine, som skulde kunne sy.

Propsten sad og dampet paa sin lange Pibe. Nu saa han paa Madame Frank og sagde spørgende: „Vi har jo snart ikke Brug for Fruen-

timmerne mer, naar det blir saa mange Maskiner!“

„Huslig Hvgge og Elstværdighed, Deres Bælværdighed, laves ikke paa Maskiner!“ svarte hun rasft.

Før et Svar!

Provsten smilte og saa halvt overrasket, halvt beundrende paa hende.

Provstinden erkjender ndmngt, at om det havde gjældt Livet, havde hun ikke givet et saadant Svar — ikke tilnærmelsesvis. Hun ved, at hun er stilsfærdig og ordknap. Bistnok er hendes Kinder ligesaa runde, og Huden ligesaa hvid og rød, som da hun i 16-Aars Alderen blev forlovet med sin gode trofaste Kamerat fra BARNEDAGENE, hendes brune Dine er rolige og blide som dengang, og trods at hendes sorte tykke Haar har faaet en ganske sølvhvid Lok, var alle, som saa hende igjen, forbauset over hendes ungdommelige Udseende. Hun er selv glad over det og er altid omhyggelig med sit Ydre. Hun tror, at hendes Husbond synes, hun er vakker som før, men derfor maatte han vel ligesaa godt beundre et andet Fruentimmer, som kunde være saa mundrap og underholdende som Madame Frank. Hun erkjender, at det var urimelig af hende at tænke paa dette og være optaget af det, saa som hun virkelig har været. Ja, hun erkjender, at det næsten er en Synd af hende, som ved, at hun har

en Mand som er at stole paa, at hun skal ligesom synes at det er ubehageligt, at han kan beundre nogen anden. Hun erkjender, at det er en velfortjent Straf, naar hun nu maa staa og stryge Julenatten istedenfor at ligge varmt under Skindfælden i sin gode Seng.

Da Bolten er rød, begynder hun Strygningen roligt og omhyggeligt, næsten mere omhyggeligt end sædvanlig, hun stryger og glatter, fordi hun synes, at hun gjør Bod. Der findes ikke den mindste Krøl eller Skruk paa Messeskjorten, da hun hænger den op igjen.

Saa karrer hun Asten omhyggelig over Gløderne og sluffer Lysket ud og gaar, men hun maa først se ud i Julenatten gennem den aabne Lofstuglugge.

Dg hun ser betaget paa Stjernehimlen, som funkler deroppe i Tegn og Billeder, som Menneffene ikke kan forstaa, men bare kan se. Dg hun ser paa Sneen, som glitrer i Stjernekinnet, — lange Strækninger af hvid glitrende Sne og lange Striber af sort Granskov, og langt borte blaa sorte Fjelde.

En Naade var det, at hun fik denne stille Natte-time. Hun synes, at hun er saa lykkelig, og hun føler en saa sterk Glæde, at det næsten ligner Angst. Hun synes, at hun aldrig har seet Stjernerne funklesaa, og mener, at det er Julenattens Glans, som er over dem.

Det maa være den fjerne Afglans af Lyset fra de evige Boliger, som vises inat.

Ikke en Straf, men en Naade har disse stille Timer været.

Hendes Husbond sover fast, da hun kommer ind igjen. Det var som hun tænkte, al Varme er væk fra Sovestammeret, men hvad gjør det for den, som har en varm Skindfæld at krybe ind under?

Forsigtig lægger hun sig ved Siden af de to mindste og sover, inden hun er færdig med at beregne, hvor lidet det er igjen, før Julemorgen op-rinder.

Natten har været kort, synes Provstinden, hun havde ønsket, at den kunde været et Par Timers Tid endnu, men det er bedst at gnide Sønnen af Dinene — — —

Det maa vel være fordi hun tænker paa, hvad som nær kunde være hændt, at hun kjender denne stærke spulmende Glæde ved at se sin Husbond staa for Alteret i sin skinnende Helligdags Messeskjorte? For det kunde jo nær hændt, at denne Kirkens Festdag for hende var blevet til Banære. Er det, fordi hun tænker paa Skandalen, som var undgaaet, at hun ser med Henrykkelse paa, at Klokkeren lægger den røde Fløiels Messeshagl over hendes Husbonds Skuldre udenpaa den udadlige Messeskjorte?

Kirken med de bitte-smaa Vinduer høit oppe er

mørk, men Alterlysene lyser over hans smukke regel mæssige Træ, hans lysebrune smaafrøllede Haar, som lokker sig nedover Kanten af Prestefraven, og lyser straalende over det hvide Vin og den røde Fløiel — endnu mere straalende mod Kirkens ældgamle brune Vægge. Det kunde jo ikke være Synd, at hun synes det er et vakker Sjn, — naar han er hendes ægteviiede Husbond?

Hun ser paa Alterlysene, — hun har selv støbt dem — de er gode og tykke, men de staar og blaffer lidt, det kommer af, at det er en skarp Norden-sno ude. Naar Lyskinnet træffer de mørkebrune Vægge, hvor bibelske Billeder er udskåret i Træet over hver Flek, saa blir de ganske gyldenbrune. Hun synes, de gamle Udsjæring er vakre og kan ikke tænke sig, at nogen anden Kirke kan være saa vakker. Men der blander sig næsten Angst i hendes Henrykkelse, hun kjender det, som om hun er paa en Fæst til Afsked. Hun ved godt, hvad det maa komme af, saa det er ikke noget at blive be-
 kjymret for: det maa komme af, at hun ved, at den gamle Kirkens Dage er talte. Det har været Bøndernes Agt at hugge den op og bruge den til Brændsel, naar de faar bygget sig en større Kirke, som ligner de andre. Provsten havde henvendt sig til Professor Dahl for at søge at faa reddet den, og de var begge af samme Mening: at det vilde være Synd og Skam, om alt dette blev opbrændt.

Men nu var der nylig kommet Brev fra Professor Dahl igjen, hvori han skriver, at han havde for-gjæves henvendt sig til Rigfolkene i Landet og det viste sig ugjærligt at skaffe tilveie de 20 Spd., som Bygden har taxeret Kirken til. Han skriver nu, at det staar intet andet tilbage for at redde den fra Undergangen, end at forsøge at finde en Kjøber i Udlandet. Men hun har liden Tro paa, at nogen i Udlandet vilde købe den gamle norske Bygdekirke, hvor vakker den end er med sin Udsmykning. Det er kanske sidste Juledag, hun ser den. Derfor er det, at hun har denne Fornemmelse af, at hun er paa en Fæst til Afsted. Derfor kan det ikke ængste hende og dæmpe hendes Glæde, at hun føler det som det er til Afsted, at hendes Beundring og Kjærlighed, hendes Elskov flammer op.

I det samme Provsten gaar op paa Prækestolen, begynder en Hund at tute udenfor.

Provstinden vinker paa Anders Kirketjener. Garçon maatte være sprunget efter til Kirken.

„Slip den ind,“ hvisker hun. „Det er vist Garçon, den fryser, stakkars Dyr.“

„Fryser.“

Kirketjeneren ser paa hende med et underligt Blik, og han ser nedover Forsamlingen og møder Menighedens forstaaende Mine.

Hundens uhyggelige langtrukne Ming vedbliver. Hele Menigheden ser paa sin Præst. Det er sidste

Gang, han staar paa Stolen, det hører de da. En Sidsigprop var han, men han har vist sig som deres Ven fra den første Stund, han kom.

Dg det er deres timelige og evige Vel, som har ligget ham paa Hjerte, det havde de da forstaaet. Sent vilde de faa hans Mage igjen.

Dg saa vakker som han er, der han staar i sin hvide Messeskjorte og røde Fløiels Messeshagl. Det er næsten, som den gamle Prækestolen ikke er saa stng længer heller, endda den har alle de underlige Udsjæringer og er ganske brunsort af Velde.

Provstinden forstaar, at Menigheden ogsaa er bevæget ved at tænke paa, at det kanske er den sidste Helligdag, de har dette vakre Syn. Hvorledes kan de da have Hjerte til at rive ned den gamle Kirke, som har sagt til Slægt efter Slægt: Gud bevare din Indgang og din Udgang.

Hendes Hjerte svulmer af Fryd, som om det neppe kan orke at bære sin dybe Glæde.

Hun ved ikke, hvorfor Ordene pludselig falder hende ind, men hun hvisker med Underlighed: „Gud bevare din Udgang.“

Andet Kapitel.

Enke.

Provsten har skrantet siden Nytaar, og da han engang er hentet til en syg paa de Kanter, hvor Doktoren bor, gaar han indom. Doktoren ved ikke rigtig, hvad det er, men gir ham nogen Medicin, som muligens skulde hjælpe. Men Provstinden ved, hvad det er: det er Døden.

Hun forstaar nu, at det var Barslet hun fik Julenat, da hun følte den angstfulde Fornemmelse af Lykke. Det var til Afsted, at hun havde følt Lykken saa stærkt, at hun blev angst for den. Til Afsted var det, at alle de gode fredelige Mars Lykke havde samlet sig i hendes Sind, for at hun for sidste Gang skulde have den frydefulde Fornemmelse af Lykke.

Der kommer ikke et Ord over Provstindens Læber om, hvad hun tænker, men hendes blanke Dine følger hendes Husbond, hvor han staar og gaar.

Jomfru Holmsen pleier at sige: „Om det ikke har været noget før, saa blir det i Februar.“

Det viser sig ogsaa i Prestegaarden, at Februar

er den vanskeligste Tid, — for Tjenerne begynder at se og høre alle Slags underlige Ting: saa er det Banking i Bæggen og haarde Smeld i Bindusruden, og saa ser en et lidet blaat Lys trille bortover Beien, og en anden har seet en Skygge glide gennem Gangen. Og Marat og Garçon begynder at gjø og hyle for ingen Ting.

Det er ingen, som vover at fortælle noget om, hvad de ser og hører, til Provstinden, men de antager da, at hun selv baade har Dine og Dren. Men Provstens Søner og Døttre faar høre om alt sammen og det fylder dem med Angst og Gru, selv de smaa har en Forestilling om, at noget sørgeligt forestaar. Til sidst kommer Uglerne flyvende fra Skoven og sætter sig i Træer eller Loftsluggen og udstøder sine langtrukne Skrig, som gaar en gennem Marv og Ben.

Det er uden Haab, at de ser Doktoren komme fjørende i Ulveskindspels og med rødt Skjærf bundet om Livet. Den eneste, som blir oplivet ved hans Besøg, er Madame Frank. Endnu mens han holder paa at vikle af sig det lange røde Skjærf er de to midt i en livlig Passiar.

„Sun fortuller ham rent!“ klager Provstinden til Jomfru Holmsen. „En gammel Mand som han skulde man tro tænkte mere paa at opfylde sine Pligter!“

„Ja, det er underligt,“ svarer Jomfru Holmsen,

for hun er ingen Sanct Hansblomme, hun hel-
ler.“

„Hun har Dvølsen,“ siger Provstinden.

Kapellanen, som skal bestyre Embedet under Provstens Sygdom, ventes hver Dag, og endelig en Eftermiddag kommer Jomfru Jette mine springende ind og melder, at da hun var oppe paa Loftet, saa hun noget røre sig langt borte i Veisvingen, og hun mener, at det maa være Kapellanen, som kommer fjørende.

Provstinden er af samme Mening, der blir lagt i Dønen paa hans Bærelse, og Kaffejedlen blir sat paa. Det er ellers ikke andre i Huset end Provsten og Provstinden, som drikker Kaffe, men en Prest maa naturligvis faa det, hvis han har Lyst paa det og er vant til det.

Det er ganske rigtig Kapellanen. Provstinden gaar ud i Gangen og tager imod ham, mens Susanne og Kirsten titter gennem Nøglehullet.

„Kunde du se ham?“ hvisker Susanne til Kirsten.

„Ja, ganske godt en Stund.“

„Jeg fik ikke se Ansigtet. Hvordan er han?“

„Gult Ansigt og violet Mund,“ svarer Kirsten og det er forbi med hendes Interesse for den nye Kapellan.

Den unge glæder sig over, at han har faaet en, som kan varetage hans Embedspligter.

— — — —

All Angst er over, fordi det er hændt det, som de gif i Angst for. Provsten Hans Christian Sommer har forladt denne Verden.

Provstinden er som en luftet Bog. Hendes Sorg og Savn kjender ingen. Men det er nogen Ord, hun hvissende gjentager saa ofte, at hendes Børn tilsidst forstaar dem: „Gud, lad os mødes i de evige Boliger.“

— — — —

Provstinden havde været vant til, at det var hendes Herre og Husbond, som bestemte alle Ting, lige til naar et Par Støvler skulde halvsaales, og hun havde bare samtykket og udført hans Vilje, saaledes som baade guddommelige og menneskelige Love havde anordnet.

Og nu forstaar hun, at det er hende, som maa tage Bestemmelsen, ikke alene hvor det gjælder smaa dagligdags Ting i Huset, men hun maa ogsaa bestemme over sin og sine Børns Skjæbne.

Alle havde gode Raad at give hende — ofte rent modsatte. Skal hun blive boende paa Enkesædet eller skal hun flytte til en liden By — det er det som er det vanskeligste at afgjøre.

Hun havde ønsket et Raad, som hun kunde fulgt blindt hen, men det har hun ikke faaet, for hendes to Brødre, som ogsaa begge er Præster, er af stik modsat Mening. Og hendes Mandes Fætter, den rige Kjøbmand Sommer, er kommet til Begravelsen,

væsentlig fordi han synes, han skylder Familieskabet at give sit Raad med ved denne sørgelige Anledning. Og han ved, at en rig Mands Raad er mere værdifuldt end en fattig Mands.

Dagen efter Begravelsen sidder begge Presterne og Kjøbmand Sommer i Dagligstuen ved Siden af Kjøkkenet for det er varmere der end oppe paa Kontoret. Provstens Papirer og Bøger har de taget med sig ned, og Kjøbmand Sommer skal gaa altsammen igjennem, mens Provstindens to Brødre sidder og damper paa sine Piber. Provstinden er ogsaa tilstede, men hun har vanskeligt for at følge med, baade fordi hendes Tanker er andetsteds, og fordi hun aldrig har havt noget med Regnskab at gjøre.

Hun kan se ud af Vinduet, hvor hun sidder. Sneen falder tæt og fort. Hun ser Kirken og Kirkegaarden, hvor Poppeltræerne staar og spriker med Grenene, og hun ser alle de lave, snedækte Tuer, og den ene Grav, som endnu ikke er hvid, men Sneen holder paa med at lægge et hvidt Tæppe over den.

Hun kan ikke give nogen Oplysning om, hvem det er, som ikke har betalt den skyldige Tiende af Smør, det kjenner hun ikke til.

„Nei, det er vel saa det,“ siger hendes Brødre.
„Det behøver jo ikke en Kone at have Greie paa.“

„Det er yderst uheldigt, at det er to Enker paa

Kaldet før," bemærker Kjøbmand Sommer, mens han sidder og ser igjennem Papirer og Bøger.

„Yderst uheldigt," gjentager den ældste af Provstindens Brødre, Presten Severin Bang. „Det er jo enda godt, at du har Enkesædet. En Tugl i Haanden er bedre end ti paa Taget! Derfor siger jeg: bliv i Ro paa Enkesædet! Du ved, hvad det er. Er det smaat og trangt, saa er det ialfald ikke den rene Nød. Hvad der kan komme ud af at flytte til en By, ved du ikke. Det kan muligens være rent galt. Det er med andre Ord det rene Lykke-træf, hvordan det vil arte sig for dig og dine.“

Hun kan ikke andet end indrømme, at der er meget i det Broder Severin siger, og hun har stor Stræf for det uvisse.

Men saa er Broder Mons af en ganske anden Mening. „Du skylder dine Børn at tænke paa deres Fremtid, Søster Andorthe! Lad dine Sønner forblive i sin Faders Stand og Stilling! Sky ingen Opofrelser for at holde dem til Studeringerne! Flyt til en liden By, hvor der er en lærd Skole, saa de kan bo hjemme, og du selv kan have et Døie med dem under Opvæksten.“

„Ja, det vilde vist være det bedste," svarer hun.

„Dine Døttre vil jeg ikke engang snakke om," siger han. „Hvordan mener du, at de skal kunne blive gifte, hvis de skal bo paa Enkesædet al sin Tid? Det vil ganske ingen Mand saa Anledning

til at se dem engang, før deres Ungdom er forbi."

Susanne og Kirsten har hørt, hvad deres Onkel siger, og de ser paa hverandre, han har vist Ret i det.

Og deres Mor tror ogsaa, at han har Ret i det, for hun sukker uden at svare.

„Jeg skal fortælle dig noget, min kjære Andorthe, hvis du ikke har hørt det før," siger Kjøbmand Sommer. „Da jeg var konfirmeret, sendte min Far mig ud i Verden med to Skilling i Lommen og sagde, at fra nu af maatte jeg sørge for mig selv. Det har jeg gjort, og du ved, hvad jeg nu er! Skjönt min Far var en holden Mand, gjorde han det, og jeg takker ham for det i hans Grav! Hvor mangen en rig Mands Søn er det ikke, som er en uforbederlig Døgenigt, bare fordi han stoler paa sin Fars Penge og ikke paa sig selv."

„Ja, du tror nu, at det er Veien til Lykken at blive jaget afsted med to Skilling i Lommen," siger hendes yngste Bror.

„Det tænker jeg, at jeg selv er det bedste Bevis for," svarer Kjøbmand Sommer. „Saa har jeg vel Lov til at tro det! Jeg kunde ønske nogen hver, at han havde kjendt min Fars Hus og lært Nøisomhed og Sparsommelighed. Det var sandelig ikke nyfegt Grød hver Aften, som mange bruger nutildags! Vi fik aldrig spise Grøden den Dagen,

den var fegt, og vi var glade til, om vi fik en Svæt Kjældermælk til den. Bukserne til os Gutter blev ikke lappet med fine Tøilapper, men med Skindlapper. Derfor havde min Far ogsaa lagt en pen Iden Skilling tilbedste. Men det er ikke alle, som vil det, forstaar sig — de vil heller leve i Sus og Dus, saa længe det kan vare!”

Provstinden har forstaaet, at hendes Mand's Fætter synes, at hun hører til en ødsel Familie, men er det virkelig saa?

De røde Kavaller, som de fik fra Sogn hver Høst, dukker pludselig frem i hendes Erindring. De smukke røde Kavaller hører Fortiden til, som er forbi. Alt, som har været, er forbi. Og hun mindes ogsaa den hvide Kappe med lysrøde Baand og de sorte Silkekrøller, som pleiet at komme fra Christiania til Jul. Jo, det er vist sandt alligevel.

„Saa har du jo arvet lidt alligevel da,“ siger Broder Mons — bare af Lyst til at erte, for han ved godt, hvorledes det er gaaet med gamle Mæjrens Penge.

„Arvet!“ siger Kjøbmand Sommer iltert. „Arvet jeg! Jamæn ja jeg det! Jeg har aldrig arvet andet end nogen uforsørgede Søstre. Jeg troede, at alle Mennesker kjendte den Geschichten! Far var en forsigtig Mand, men alligevel var det netop hans Forsigtighed, som var Skyld i det. Far havde gravet ned Pengene, og af lutter Forsigtig-

hed havde han ikke taget andre til at være sig behjælpelig end min yngste Søster, som dengang kunde være i fire Mars Alderen. Da saa Far døde, kunde hun ingenting bestemt huske om, hvor det var henne. Saa som vi har gravet efter Pengene. Det er saa harmelig, at det er ikke til at beskrive!"

„Slig gaar det undertiden,“ siger Presten skadefro.

Og Provstinden sidder som paa Naaler, for hun ved, at Broder Mons er en stor Ertekrog, naar han er i det Hjørne.

Han tager et langt Drag af Piben og fortsætter: „Det er ikke for ingenting, at man har et Ordsprog som siger: Den som gjemmer til Ratten gjemmer til Katten! Du skal se at en eller anden Laban og Døgenigt kommer og finder Pengene en gang.“

„Det kan saamæn godt være,“ siger Kjøbmand Sommer opfarende, „at det bliver en af dine Sønner —“

Provstinden reiser sig, hun har ventet det.

Men i det samme kommer Madame Frank ind blid og smilende. Hun har siddet i Bærelset ved Siden af nær Døren, meget nær Døren, og nu siger hun: „Da min kjære Veninde og Madmoder er forhindret fra at varetage sine husmoderlige Pligter selv, vil jeg spørge Herrerne, om det ikke kunde være kvægende midt i de tørre Forretninger at faa en Kop af den brune Nektar?“

Provstinden nikker anerkjendende til hende. Madame Frank er aldrig raadløs, og saa som det Menneske kan belægge sine Ord! Det maa hun have lært, da hun var forlovet med Digteren.

Det viser sig, at Madame Frank og Kaffen har en beroligende Virkning og bilægger den lille Strid.

„Saa var det Sølvtoiet, vi burde have seet over,“ siger Kjøbmand Sommer, da Kaffen er drukket. „Hvis du saa synes, kan jeg gjerne tage med ind til en Guldsmed, det som skal smeltes.“

Provstinden gjør ikke Indvendinger til nogen Ting og gaar og henter den store Sølvpunschebolle.

„Jeg skulde ønske, jeg kunde købe den,“ siger Broder Mons. „Det er Fars gamle Punschebolle.“

„Saa tænker jeg, det er bedst vi veier den, saa ikke Guldsmeden skal snyde os paa Vægten,“ mener Kjøbmand Sommer.

Hun blir ved at hente gamle Sølvkander, og Jomfru Holmsen kommer ind med Vægten.

Saa graat og mat som Dagslyset er, skinner det alligevel i den store Sølvbolle, mens den hænger og svinger paa Vægten.

Jomfru Holmsen har med Vilje sat Døren til Kjøkkenet paa Klem. Hun vil, at alle Provsten Sommers Børn skal se den store Sølvbolle for sidste Gang og have en Erindring om den, de skal se hvor deiligt det skinner i det blanke Sølv og de

forghldte Løvesødder, mens den hænger der og spinger paa Bægten. Og alle, baade store og smaa, titter sky og forskræmte ind. De store forstaar, at de er blit fattige, og de smaa forstaar, at dette ogsaa hører sammen med Døden.

Kjøbmand Sommer veier og skriver op Bægten af hver Ting, og Broder Severin skriver det ogsaa op i en Lommebog for Sikkerheds Skyld.

„Saa har du kanske lidt Fruentimmerstads,“ spørger Kjøbmand Sommer.

Hun trækker ud den øverste Komodestuffe og tager Laaget af en liden Papæske. Der ligger nogen gamle tyndslidte Guldringe og Haararmbaand.

„Bare Rustomsnust,“ erklærer han. „Men den Skildpaddeskammen der har vel adskillig Værdi?“

„Den?“ siger Provstinden undvigende.

„Ja, den har vel ikke kostet saa lidet — saa stor som den er.“

„Den havde jeg som Brud,“ siger hun lavt.

„Jasaa, ja jeg kan gjerne tage den med mig og se at faa solgt den ved Leilighed.“

Hun føler, at det vilde gjøre hende ondt, om Brudeskammen skulde sælges, og det forundrer hende, at der i hendes store Smerte kan være Rum for en liden Smerte ogsaa.

Der kommer for første Gang et Udtryk af Fasthed i hendes Dine: Brudeskammen skal reddes. Hun har for længe siden bestemt, at der skal laves to

Kammer af den, og at Susanne og Kirsten skal faa hver sin til Konfirmationen.

„Desuden er det ingen, som bruger saa store Kammer mere,“ siger hun og vil tage den fra Kjøbmand Sommer. „Ikke et Menneske vilde kjøbe den.“

„Det er en anden Sag,“ siger han, medens han fremdeles holder paa den, „men det kan vi kanske faa vide af Madame Frank. Bed De, om Fruentimmerne i Christiania fremdeles bruger den slags Skildpaddekammer?“

„Nei, det bruges ikke mere,“ forsikrer hun. „Det er ikke mere end fem Aar siden jeg var i Christiania, og da var jeg ogsaa i Theatret, og der fandtes ikke en eneste, som havde en saa svær Kam i sit Haar.“

Provstinden faar Kammen tilbage og lægger den ned i Komoden igjen.

Hun vender sig mod Vinduet igjen. Det hvide Tæppe er færdigt, det kolde hvide Tæppe.

„Saa er dette gjort,“ siger Kjøbmand Sommer og smækker igjen Provstens Regnskabsbøger.

Bed Afreisen næste Morgen holder enhver paa sit.

„Og lyd mit Raad, Søster Andorthe!“ siger Broder Mons. „Lad dine Søner forbli i sin Faders Stand for enhver Pris! Lad ikke dine Børn kunne rette Bebrejdelser mod sin egen Mor for Ugyldighed og Mangel paa Offervillighed.“

„Det vilde være mit høieste Ønske at holde dem til Studeringerne,“ siger hun.

Men Broder Severin siger indtrængende: „Husk hvad Ordsproget siger: man skal ikke slaa ud det skidne Vand, før man har det rene! Men det er netop det, Broder Mons raader dig til at gjøre! Jeg skal sige dig en Ting: de gamle har skrevet Ordsprogene ud af sin vise Erfaring!“

„Baade din egen og din Mands Slægt vil gjøre sit bedste for dine Sønder, naar de begynder paa sit Embedsstudium,“ fortsætter Broder Mons.

Men Broder Severin siger lavt: „Jeg behøver vel ikke at fortælle dig, at Broder Mons altid har ladet fem være lige.“

Og Kjøbmand Sommer siger med Bægt: „Hvis din ældste Søn Bernt arter sig vel, saa skal jeg tage ham i min Tjeneste om et Par Aars Tid, naar han er konfirmeret — om du slaar Studeringerne af Hovedet. Jeg har altid Brug for en Gut til at rende Erinder. Det vil da bare komme an paa ham selv, om han vil komme frem i Verden.“

Alle stod forsamlet paa Trappen ved Afreisen, og de ved alle, at Huset vil synes dem endnu mere tomt, naar de tre Gæster er reist. Madame Frank og Jomfru Jettamine blir endnu staaende igjen efter de andre for at vifte ved Svingen, naar de bortdragende dreier ud paa Landeveien. Jom-

fru Jette mine har taget sit allerbedste Lomme-tør-flæde ud af Komoden for Anledningen ogsaa. Men ingen af de bortdragende ser sig tilbage.

„Her pleiet vi at staa i Fars Tid og viste ogsaa,“ siger hun. „Det var mange som reiste, Brødre og Søstre som blev gifte. Bestandig var det mig som stod igjen!“

— — — —

Da Provstinden er i Ro igjen, forsøger hun at gjentkalde sig, hvad hun har hørt af sine Brødre og Kjøbmand Sommer. Hun havde ønsket et Raad, som hun kunde fulgt blindt hen, eller rettere en Befaling, men det har hun ikke faaet. Det har hidtil været hendes Pligt at adlyde først sine Forældre og siden sin Husbond. Hun har gjort det vilig — hvor hendes egen Mening har kunnet muffle, har hun undertrykt sine egne Tanker som en god Kvinde bør. Og nu er det hende selv og hende alene, som ikke alene skal tænke, men ogsaa bestemme alt.

For saa maatte det vel være. Hun gjentkalder sig, hvad der staar om Enker i Hustavlen.

Der er ikke et Ord om, hvem hun skal adlyde. Broder Severin er den ældste af hendes Brødre og forsaavidt kunde det være ligesom det rigtigste at høre paa ham, men saa er det det, at han ingen Sønner har, og da er han ikke netop den rette til

at raade i den Sag. Der er ikke Tvil om at Broder Mons har mere Hjertelag for hendes Sønner. Det viser jo ogsaa hans gode Hjerte, at han lover at støtte dem, naar de er blit Studenter. Hun sætter Pris paa det, skjønt hun ved, at det ikke er noget at bygge paa, for hun ved, at det falder ham vanskelig nok at faa sine egne Sønner frem. Og det er sandt nok, at han er en glad Sjæl, som lader fem være lige. Under alle sine Overveielser tyr hun altid til den Trøst, at endnu har hun ikke Kniven paa Struben. Hun har Raadsensaaret til at tænke og overveie. Og Bernt selv er en Balstyring, som det lidet kan nytte at snakke med. Han har ikke engang saapas Omtanke, som man kunde have Ret til at forlange af en Gut i hans Alder.

Tredie Kapitel.

Jomfru Jette- mine.

Madame Frank har været ude i Bygden og læst høit for en gammel gigtbrudde Kone en Søndag, og idet hun skal gaa ind, møder hun Jomfru Jette-
mine med et Sjal kastet over sig. Det gaar ikke ofte paa at møde et Menneſke og ſlaa af en Paſſiar, derfor ſtanſer de begge — ſom ofteſt ligger alle Geie og Stier hvide og tomme.

Jomfru Jette-
mine har været inde i Preſtegaard-
den for at ſaa ſe i Almanacken, ſiger hun.

Og Madame Frank fortæller, at hun har været ude og læst høit for gamle Rønnaug Nordhøugen, ſom har ligget tilſengs af Gigt i tyve Aar.

Saa ſtaar de lidt og har ikke noget at ſige.

Jomfru Jette-
mine kaſter et miſtrøſtigt Blik ud i Haven.

„Hvad ſkal det betyde at kalde Marts Vaar-
maaned?“ ſpørger hun. „Se bare — er det nogen Vaar at merke?“

„Ikke her, det ſkal være Synd at ſige, men i ſydligere Egne er Sneen væk nu,“ ſvarer Madame

Frank. Hun ser ogsaa ud i Haven. Paa Grindstolperne ligger hvide Topper, og over Stenpladen paa Havebordet hvælver sig en hvid Dyne. Vindhuset er bygget af Sten — med sit spidse Tag ligner det en stor Sukkertop, bare de forfaldne Vægge er graa. Rognetræet har endnu en del rødsorte Klaser igjen, og hist og her stikker det op visne Busker. Alt er blødt og fint efter sidste Nysne.

Langs Husvæggen, hvor Sneen ikke er saa dyb, er traaffet en liden Sti af Kattelabber, og toers over Haven gaar Spor efter et stort Dyr som Ulv eller Ræv. Og en Flok Børn har vasset ned gennem Haven for at undersøge Dyresporene.

„Haven ser saamænd fornemmere ud nu, mens Sneen ligger over den,“ bemærker Jomfru Jette-mine. „De to Terrasserne er jo næsten jevnet ud af Snefanerne, men de tager sig ligesom ud alligevel.“

„Kunde der lade sig arrangere lidt The eller Kaffe til Sommeren, mon?“ spørger Madame Frank.

„Ude?“ siger Jomfru Jette-mine forundret. „Hvad skulde det være godt for?“

„Na en liden Thefest ude i en Have kan være henrivende!“ siger Madame Frank. De skulde bare seet, hvad jeg fik ud af Haven hjemme — da jeg endnu havde et Hjem. Og jeg tilbød mig ogsaa at fiske op i Prestegaardshaven. Det havde været let gjort, for de smukkeste Ting af gammelt Kirke-

inventar laa og slang ved Beikanten. Det var Prestens Børn, som havde trukket det ud fra Bedstjulet. Jeg forsikrer Dem, at det var Ting, som man i andre Lande vilde gjemt i Museer. Men Presten vilde ikke, at jeg skulde spjaafe ud Haven med gammelt Skrammel. Jeg fik en Del af det selv i Bytte med Birketræs Kubber. To Engler, som laa i Bedstjulet og skulde hugges op, tog jeg, og en aldeles nydelig udstaaren Døbefont. Jeg havde tænkt at stillet Englene ved Indgangen til Ensthuset og Døbefonden midt i Blomsterbedet? Jeg ved ikke, hvad hun vil gjøre med det, hun som kommer efter mig — kanske hugge dem op. Men lad os ikke snakke om det.“

„Det blir da Raad til at faa baade Engler og Apostler og Patriarker nu snart, for Kirken skal rives ned og det er Overslod paa denslags derinde,“ siger Jomfru Jette mine.

„Nei, hvad skulde jeg med det nu?“ sukker Madame Frank. „De blir jo boende her, hvis De vil plante eller saa lidt til Vaaren, skal jeg saa gjerne være Dem behjælpelig.“

„Na, jeg tror neppe det,“ mente Jomfru Jette mine. „Jeg blir kanske ikke stort længer heller.“

„Men kjære Dem, De er da frisk og rask!“ siger Madame Frank.

Jomfru Jette mine smiler. „Jeg mente det ikke paa den Maade,“ siger hun. „Nei jeg er saamaend

forlovet Pige. Den 6te April blir det søksogthve
 Mar siden, jeg blev forlovet.“

Madame Frank forsøgte at skjule sin Overraskelse.

„Jeg viser hende den,“ siger Jomfru Jette-
 mine pludselig som for sig selv. „Vær med ind.“ De gaar
 ind i Gamle-Provstindens Storstue. Der er koldt,
 saa de ser Røgen af Vanden ligesom ude. Fra en
 Skuf i Dragkisten tager Jomfru Jette-
 mine op en splintret Stof og rækker Madame Frank. Hun ser
 overrasket paa den, hun havde tænkt, at det var en
 mere interessant Ting.

„Det er min Faders Stof,“ siger Jomfru Jette-
 mine i en egen høitidelig Tone.

„Den er splintret,“ siger Madame Frank for at
 sige noget.

„Ja, han slog den af paa mig! Paa mit eget
 Legeme! Da han hørte, at jeg var forlovet med
 Snekker Bergman!“

„Er det en kjær Erindring,“ spørger Madame Frank
 forbauset.

„Ja, det er ialfald en Erindring, og jeg har faa
 Erindringer om min Ungdoms Ven. Jo, det glæ-
 der mig igrunden at tænke paa — det er det eneste,
 jeg har lidt for hans Skyld, Smertes, som jeg bar
 for hans Skyld, glæder jeg mig over.“

„Jeg hørte, at De havde været forlovet mod
 Deres Fars Willie. Hvor længe var det siden,
 sagde De?“

„Seksogthve lange Aar! Ja, i seksogthve Aar har hans trofaste Kjærlighed været!“

„Hvad?“ siger Madame Frank. „Hvorfor tror De, at den har været?“

„Hvorfor!“ gjentager Jomfru Jette mine smilende. „Fordi jeg ved det! Det er ikke mere end to Aar siden, sidst jeg havde Brev fra ham. Han reiste til Amerika for at samle sig Rigdomme, og han har ogsaa været nær ved det flere Gange, men Uheldet har hver Gang været ude. Nu tænker han bare paa at faa samlet sig saa pas, at han kan komme hjem igjen, saa gifter vi os.“

„Sm, ja saa,“ siger Madame Frank tvivlende.

„De tror kanske, at han sviger sin Ungdoms Kjæreste?“ siger Jomfru Jette mine triumferende. „Han!“

„Sm, det har jo hændt før,“ mener Madame Frank forsigtig. „Jeg var forlovet i tolv Aar, saa det var ikke at undres over, at det blev for længe for ham. Da han saa endelig kom i Stilling, giftet han sig med en anden. Og det skjønt han var Digter og besang Trofasthed som den største af alle Dnyder. Med Frank var jeg bare gift i tre Aar, men det var forlænge for hans Trofasthed!“

„Da har De sandelig ogsaa været uheldig!“

„Og De har været heldig, Jomfru,“ siger Madame Frank, men idetsamme angreer hun, at hun har været spydig. Selv Fortællingen om en seks-

ogtyve Aar gammel Kjærlighedshistorie er bedre end ingenting, alt er bedre end ingenting her i denne Udørken.

Men Jomfru Jettemine tager det slet ikke for nogen Spydhighed.

„Ja, jeg har været heldig!“ siger hun med Overbevisning. „Det kan De trygt sige.“

Hun lægger Stoffen ned i Dragtisten igjen.

Gamle-Provstinden gløtter paa Døren og beder dem komme ind til sig — hun tør ikke opholde sig i Storstuen, saa koldt som det er der. Derinde blir Madam Frank trakteret med Mjød og Fattigmand som endnu er tilovers fra Julen. Det smager Skab af dem — ja, egentlig er det ingen anden Smag af dem end den Skabsmagen.

Men det er bedre end ingenting, tænker Madame Frank, alt er bedre end ingenting, naar man lever i en saadan Udørken.

„Og saa er det ikke noget blivende Sted, heller,“ siger hun høit.

Paa en Vis er det ganske opkvikkende for Gamle-Provstinden og Jomfru Jettemine at høre Madame Frank klage over, hvor hjemløs hun er. Skjønt de maa snu paa Skillingen mange Gange og lever stille og ensomt, saa har de dog Tag over Hovedet og slipper at sulte, og det kan de ikke være taknemlige nok for.

Fjerde Kapitel.

3 Skumringen.

Alt maa gaa sin vanlige Gang, baade for de smaa Børn som ingenting forstaar, og for de store Børn som begynder at ane, at foruden Savnet er det ogsaa andre Ting, ubestemte og ukjendte Ting som forestaar, bare det ved de, at det ikke kan være noget godt at vente mere. Susanne og Kirsten har hørt Madame Frank sukke om Aften: „Her er intet blivende Sted, af intet blivende Sted!“

De ved ogsaa, at det er to Enker paa Kaldet før og nu blir det tre til at dele. Gamle-Provstinden havde tænkt at faa sig en ny Kjøle iaar, men nu maa hun nok pent lade det være.

Prestebørnene faar endnu salt Kjød og Flesk til Eftasværd, men Portionerne er blit mindre. De synes slet ikke, at det er saa svært godt, men det er saa rart med det alligevel, naar de tænker sig, at det skal forsvinde, for længer end Naadsensaaret ud, vilde det ialfald ikke være, og hvem kan vide, om de faar nogenting isteden, men kanske maa vente helt til Aftensgrøden?

Susanne har hørt, at Mor og Jomfru Holmsen har studeret paa, om det gaar an for Kapellanens Skyld at have Ryper oftere end to Gange om Ugen? De ved, at Huslæreren ikke er videre glad i kogte Ryper, men det er ikke saa farligt, det er en anden Sag med Kapellanen. I det hele taget er det ikke frit for, at det staar en Uhygge af Mors Raadslagninger med Jomfru Holmsen, for de ved, at det gaar ud paa at spare paa noget. De har bestandig faaet hver sin Udverkens Kjole om Høsten og Bomuldverkens om Vaaren.

„Men hvordan skal det gaa an at faa spundet alt det Garnet, naar vi bare skal have en Pige?“ spørger Susanne bekymret. Hun er den ældste og den som Spørgsmaalet om Kjoler ligger mest paa Hjerte. Og Bævingen da, naar de ikke længer skal beholde Goro? for Mor alene kunde da ikke baade spinde og væve og farve og sy til saa mange?

„Madame Frank siger jo, at det er blit Maskiner, som spinder og væver,“ siger Kirsten ubekymret.

„Men kan du tænke, at vi faar saa mange Penge, at vi kan købe flere Maskiner?“

„Du maa huske paa, at Mor har sendt Punschebollen ind til Christiania til Smeltning,“ siger Kirsten. „Hun faar vist mange Daler for den, det er mange Mærker Sølv i den. — Bare vi ikke blir bortgiftet saa! Det er jeg mest ræd for.“

Den største Moro de har er at springe afsted, bare springe afsted som en Flok løsslupne Følunger. De skal jo egentlig ikke gaa ud om Vinteren — de har ikke heller noget Slags Ydertøi undtagen Susanne og Kirsten, som har hver sin fødside Rejsekaabe — men de smetter ud alligevel af og til og sætter afsted i fuldt Firsprang.

Solen har faaet saavidt Magt en Dag, at det er blit Skare, en solid Skare ovenpaa det tykke Snelag. Da blir det saa tillokkende at springe bortover Jorderne. De havde slet ikke sprunget siden Far døde, men de smaa — eller de mellemste, som Madame Frank kalder dem — begyndte, og selv Susanne og Kirsten følger med og synes det er godt at røre sig igjen.

Solen staar lige i Fjeldkanten. I det samme den er sunket ned bag Fjeldet, kommer en isnende Sno, saa det bider i Ører og Næse. Fjeldene blir endnu mørkere og Sneen blir graalig, og det blir saa uendelig trist med det samme. Det kom saa tungt over dem, at Far er borte og aldrig kommer igjen.

„Lad os gaa ind igjen,“ siger de. De vendte om mod Prestegaarden. Den er ogsaa mørk, og mørkere og sortere end alle de andre Vinduer er Vinduet i Fars Kontor. Der havde han ofte staaet og seet paa dem, og det havde høent at han havde smilet til dem. I det Vinduet var det at det først gyste om Eftermiddagen, nu er det det mørkeste af

alle, og det de maa se paa hele Tiden mens de gaar hjemover. Marat kommer langsomt labbende mod dem og ser paa dem med sine bedrøvede floge Dine. Marat ved lige saa godt som alle andre at Far er død, og den har vidst det i forveien ogsaa og ulet tre Nætter itræf — de tre sidste Nætter. Det var nok bedre inde.

De skraber Sneen af sig paa Grantræet udenfor inden de gaar ind. Marie skvætter indom Kjøkkenet og rasper med sig al den Neve hun kan faa fat i inden Goro kommer over hende. Huslæreren skulde fortælle Spøgelseshistorier, det pleier han i Mørkningen — det hører med til deres Opdragelse, ved de, for naar de er blit rigtig opskræmte, skal de gaa op paa Mørkloftet bare en for en og hente en eller anden Ting som var der. Og hvormeget de gruer for at gaa og famle sig frem paa Mørkloftet, bagefter saa vil de nok ikke undvære Spøgelseshistorierne heller — om det staar til dem. Det er derfor Marie rasket sig til Neveren for at kunne putte den ind i Dønshullet, naar Historierne er paa det værste. Det er temmelig mørkt inde allerede. Det gløder bare lidt fra Dønshullet.

Bedstefaruhret horte i Krogen gaar saa haardt, at Kassen rigger paa sig, det begynder netop at spille. Det spinkle Klokkespil mener de, er Melodien til Verset, som er skrevet nederst paa Kassen med snirklede Bogstaver:

Se! Alting har sin Tid,
 Og Tiden Alting har.
 Alting før' Tiden frem,
 Bort Tiden Alting tar.

Mor og Jomfru Holmsen sidder med sine Strikketøier, naar de skal fælde, holder de dem op mod Vinduet. Madame Frank sidder ved Pianoet, hun havde sunget en engelsk Sang, men holder op, da hun hører Traakklingen af hele Flokken udenfor. Kapellanen sidder tilbagelænet i en af Sprinkelænestolene med Fødderne paa Dønspladen — han er noksaa forfrosen af sig. Men Huslæreren sidder stiv og strunk som sædvanlig og vender sig mod de ældste og siger: „Naa, det var paa tide, dere kom ind.“

Madam Frank har reist sig og kommer og tager Kirstens Haand.

„Du er saa kold, Bennen min!“ siger hun. „Her er en god varm Plads.“

Hun skyver en Stol ind til Kapellanens.

„Tag Strikketøiet dit, Kirsten,“ siger Provstinden med en Antydning til Skarphed i sin stilsærdige Stemme. „Dg sæt dig her.“

Kirsten adlyder beredvillig. Hun kan ikke skjønne, hvorfor Madame Frank bestandig skal bede hende sætte sig ved Siden af Kapellanen. Hun liker det ikke, fordi han smiler til hende. Hvorfor kan han ikke være alvorlig? Det passer sig ikke heller.

Hun er da ingen Unge, som det er nødvendig at smile til!

„Der ser vi den første lille Stalken af Nymaanen gennem Vinduet!“ siger Madame Frank muntert. „Nu blir det rigtig koseligt her. Maane og Spøggeshistorier passer sammen.“

Marie ser histert paa hende: hun kan sagtens snakke om at passe sammen som blir herinde i Stuen fuld af Folk, det er noget andet end at gaa alene op paa Mørkloftet. Og Maaneskin ind af en Loftslugge er ti Gange værre end Bælgmørke — saapas maatte da et voksent gammelt Menneske skjønne.

„Lad os ikke glemme at klippe Haaret iaften, Smaapiger,“ vedblir Madame Frank. „Jo før jo heller, naar det er blit Nymaane.“

De tre ældste Piger nikker, det skal de sletikke glemme, det er dem ikke ligegyldigt.

„Dette er ingen af de sædvanlige Ammestuehistorier,“ begynder Huslæreren, „men det er hvad min Mor selv har oplevet, da hun var paa Kirstens Alder, og senere har fortalt mig — mere end en Gang. Vistnok leger Phantasus i det barnlige Sind, men jeg kan ialfald sige, at hvad jeg beretter, ikke med Vidende og Vilje er forvansket hverken af hende eller af mig. Jeg er netop i den senere Tid kommet til at tænke paa dette, ikke bare

fordi hun da som sagt var paa Kirstens Alder, men ogsaa fordi jeg maa tænke mig, at der var en vis Lighed mellem Kirsten og min Mor som halvvoxsent Pigebarn."

„Lighed?“ siger Kirsten forbauset, „havde hun ikke saanne Iyse Dine da?“

Hun standsjer braat, hun er nær ved at sige: „og en rød Streg istedenfor Dienbryn?“

„Jo hun havde saanne Iyse Dine som mig, hvis det er det, du mener,“ svarer han. „Jeg har hørt, at jeg skal ligne hende. Og det er jeg glad for. Hun var en god Kvinde. Og det vil jeg sige, at Skabningen ikke har frembragt noget affhyeligere end en ond og forslagen Kvinde.“

Madame Frank sender ham et halvt Blik fra Siden. Han mener vel aldrig, at hun er forslagen, fordi hun som tænkende Menneske har sine Planer, og det ovenikjøbet de allerbedste og uegennyttigste Planer. Den, som vil udrette noget, blir altid misfjendt — det er det gamle.

Marie har trukket Benene op under sig, for hun ved af Erfaring, at naar det lider ud i Spøgelseshistorierne, saa blir hun ræd forat lange Arme skal gribe efter dem nede fra Gulvet. Nu lader hun sig beroliget glide ned igjen. Og Næveren kan være god at have til en anden Gang. En ond Kvinde er hun ikke ræd for, selv om hun dunket hende i Hovedet med Fingerbøl paa Fingeren, som Madame

Frank pleier at gjøre — og for næsten ingenting.

„Jeg maa som sagt mere og mere tænke paa hende, naar jeg ser Kirsten. Og netop i samme unge Alder fik hun ogsaa fornemme Livets bedste Alvor.

Min Mormor har været brystsvag, lader det til, hun gik ikke ud om Vinteren og var ofte sengeliggende af slem Forkjølelse. At røgte en Præstekones mangeartede Virksomhed blev saaledes omtrent umulig for hende i de sidste Aar af hendes Levetid. Det blev saaledes mere og mere Husjomfruen, som man saa færdes omkring paa Stabur og Loft og Kjælder med Nøglenippet. Og hun tilranet sig mere og mere Magt, endogsaa Nøglen til Medicinskabet havde hun og tillod sig paa egen Haand at dele ud Medicin til de syge, som kom for at raadspørge Præsten og Præstekonen. Man sagde, at Husjomfruen saa ganske godt ud, men hun var en ond Kvinde, og min Mor har lært mig at affkyden onde Kvinde.“

„Men en Præstemand kan da ikke selv svindse om med Nøglenippet fra Kjælder til Loft heller,“ indvender Madame Frank.

„Det er mange Maader at gjøre det paa,“ svarer han. „Hun kan hjælpe sin Madmoder i Beskedenhed og Ydmyghed, og ikke tilrane sig Magten, som sagt, og faa det til, at det er med hende,

Husbonden raadfører sig i huslige Unliggender. Ja, ja, jeg ser hende jo med min Mors Dine.

Nu maa vi huske, at dette hændte for mer end en Menneſkealder ſiden, og hvorvel min Mor var en oplyſt Kone for ſin Tid — hun læſte ſaaledes meget flydende høit og ſkrev en ſnuſt Haandſkrift og aldeles orthografiff — ſaa havde hun dog ſin Tids Begreber om Hexeri og denſlags, ſkjønt jeg har hørt, at hendes Far drog ſterkt tilfelts mod Overtro fra Prækeſtolen. Men det var ingen Forflaring paa indtruſne Begivenheder, ſom forekom den Tids Menneſter ſaa naturlig og ligetil ſom Hexeri og ſorte Kunſter.

Min Mor vidſte, fra hvilket Dieblif hun havde faaet Miſtanke om, at Husjomfruens kunde mere end ſit Gadervor, ſom det hed.

Hun ſkulde gaa op paa Husjomfruens Kammer efter Krydderpoſen til ſin Mor, ſom havde faaet Hexeſting. Den havde været der, ſiden Jomfruens ſidſt havde Tandpine. Det var ſaa ſent, at det allerede var lagt i Ovnen om Aftenen, og det brændte Iyſtig, ſaa Ovnsſkinnet flakket over hele Kammeret, og deſuden ſtod Juldmaanen ret ind af Vinduet. Det var Iyſt nok til, at hun med Lethed fandt Krydderpoſen, og hun ſaa ogſaa, at der laa en liden Bog paa Hyliden. En Bog var jo af de ſjeldnere Ting i et Fruentimmers Kammer, og da hun aldrig havde ſeet den før, blev hun nys-

gjerrig. Hun var som sagt flink til at læse og skrive allerede som Barn.

Hun tog Bogen bort til Kaffelovnen. Bønnen var af sortmalte tynde Træsliser. I det samme, hun slog den op, saa hun, at der var skrevet nogen Linjer. Ved Lyset fra Dønshullet saa hun ganske tydelig, at der stod:

Soo som denne Bog stjæler eller Rapper,
Stal danse udover Helvedes Trapper,
Gulgul Kiøle og sorte Knapper.

Ganske forfærdet satte hun Bogen tilbage og sprang ned af Trappen, men hun snublet i et af de øverste Trin og styrtet nedover. Hun vidste ikke selv af, at hun havde udstødt fortvivlede Skrig, mens hun rullet rundt fra Trin til Trin, saa alle i Prestegaarden kom farende ud. Ganske fortunlet reiste hun sig op og saa, at Husjomfruen stod og saa paa hende med et lidt spottende Smil, og bag hende stod hendes Far, og endogsaa hendes Mor kom forfærdet og anpusten springende.

Og fra Kjøkkenet kom Tjenerne springende. De tre Linjer var i hendes Tanker lige stærkt:

Soo som denne Bog stjæler eller Rapper,
Stal danse udover Helvedes Trapper,
Gulgul Kiøle og sorte Knapper.

Hun troede derfor allerede, at hun var paa Veien og holdt paa at danse „udover“, saa hun blev

næsten forbausset, da hun bare befandt sig i Gangen hjemme i Prestegaarden. Hun var ikke i mindste Tvivl om, at det var en Troldoms Formular, og at den var Skyld i, at hun snublet og faldt. Hun kasted et hurtig Blik ned over Kjolen for at se, om den var „gulgul“ — det vilde vel sige, gul som Ild og Svovl — skjønt hun ikke vilde det for Husjomfruens Skyld, som stod med det underlige spottende Smil, men hun gjorde det alligevel, for hun var ikke Herre over sine Dine. Kjolen var hendes almindelige graa Hverdenskjole, saa hun.

„Nu, du er jo lige hel, ser det ud til,“ sagde Presten ogsaa lidt spottende. „Det skulde man ikke have troet efter dine Skrig at dømme! Man maa beherske sig, mit Barn.“

Hendes Mor kysset hende, men fik et stærkt Hosteanfald af, at hun var gaaet ud i den kolde Gang.

Her vil jeg standse lidt,“ siger Huslæreren, „og spørge mine unge Tilhørere, hvad vi lærer af denne lille Fortælling?“

„At der findes Hexer i Prestegaardene ogsaa,“ siger Marie rasst, „saa det er farligt at gaa i mørke Trapper.“

„Udeles ikke,“ svarer han. „Hvor ofte har jeg ikke sagt dig, at det bare er Overtro og Indbildning! Nei, at hun var overtroisk og mente, at de

dumme Ord, hun læste, kunde have nogen Magt, det var ene og alene Marsagen til, at hun snublet i Skyndingen. Hun var undskyldt, fordi hun var oplært og opvoxet i at tro paa Hexeri og overnaturlige Ting. Vi som lever i en oplyst Tid og har faaet høre fra Barnsben af, at alt saadant er den dummeste Overtro, vi har slet ingen Undskyldning. Jeg haaber ialfald, at Susanne og Kirsten fuldtud forstaar det?"

De svarer begge „Ja.“

Bernt smiler overbærende: Folk kunde være rare! Det var ikke længer siden end igaar, at han havde mødt Katte-Kirsti, og Siri med Labben havde han seet i forrige Uge, da hun var paa Beien opover til en af de øverste Bladsene, hvor hun skulde trolde, saa et sygt Barn kunde saa dø. Og saa forlanger de, at han skulde sige, at baade Katte-Kirsti og Siri med Labben var bare Overtro!

Kirsten gir ham et Pus, hun ser paa ham, at han er nær ved at mukke igjen — saa blev det Juling som sædvanlig.

„Lad os nu saa høre mere i Ro da, Bernt,“ hvister hun bønlig.

Bernts trodsig smilende Mund lukker sig. Kirsten havde reddet ham for Juling mere end en Gang, saa han kunde sagtens gjøre hende den lille Tjenesten igjen.

„Skal vi muligens saa en liden Smule mere i

„Dnen inden vi gaar videre!“ sagde Kapellanen og strækker Benene lige indpaa Donspladen. „Det er endnu Gløder.“

„De kunde saamænd gjerne lade Deres Historie trykke i Hermoder,“ bemærker Madame Frank.

„Af nei,“ svarer Huslæreren beskedent, „jeg fortæller jo bare ret og slet en sand Historie, den digteriske Udsmykning mangler. — Min Mor levede videre i sin Fars Hus — alt var som før med Undtagelse af, at hun havde den faste Tro, at Prestegaarden huset en Hex. Og alt som hændte, bestyrket hende i den Tro. De havde for Exempel en gammel graabrandet Kat i Prestegaarden, og en Dag siger Husjomfruen, „det er paatide, vi faar en ny Kat. Mons er for gammel.“

Inden Ugedagen efter, at hun havde sagt det, finder de Ratten liggende stendød udenfor Kjøf-kendøren. De havde en gammel Barne pige i Prestegaarden, som vistnok har bestyrket min Mor i hendes Mistanke. Til hende hvistet min Mor: „Var det ikke rart?“

Barnepigen svarte bare: „Jo, detta var rart.“

Og de saa paa hverandre, der behøvedes ingen Ord, de vidste, at de forstod hverandre.

Saa skulde en af Pigerne hente en Katunge paa nærmeste Gaard. Da hun gik, sagde min Mor: „Se at faa en graabrandet en som gamle Mons.“

Og da Budet kom tilbage med en Ratunge i Kurven, spurgte hun hvordan den var.

„Ramsvart,“ sagde Pigen med et skædefro Smil. „Susjomfruen vilde ha denne.“

Prestekonens blege Kinder blev røde, og hun vendte sig og gik hurtig ind.

Men hendes Datter syntes, at et Slør faldt fra hendes Dine i samme Stund, og at hun blev seende.

Det er som jeg ser min Mors Dine, de gode ærlige Dine, naar hun fortæller mig sin Barn-
doms Doplevelser, og siger: „Vogt dig for de onde
Kvinder.“ Ja, jeg har arvet min Mors Had til
dem! Og naar jeg ser Dine, som Godheden lyser
ud af, da synes jeg, at de ligner hendes, enten de
saa er lyse eller mørke.“

Kirsten smiler lidt, hun var da slet ikke dummere,
end at hun forstaar ham.

„Det var Lørdag før Fastelavnsøndag. Min
Mor kom fra en af de store Bondegaardene, hvor
en Datter nylig var kommen hjem fra Christiania.
Min Mor havde været hos hende og faaet Hjælp
til at pynte et Fastelavnsris rigtig pent. Hun
havde glædet sig i lange Tider, det var der som
her, Fornøielse og Udspredelse var saa og sjeldne,
saa det var en Begivenhed for hende at overraske
sine Forældre med det smukke Fastelavnsris Man-
dag Morgen. Og hendes Mor undlod aldrig ved
den Leilighed at traktere hende med kogt Melk med

Suffer og Kanel i og store Fastelavnsboller til. — Jeg skulde antage, at det gik baade Aar og Dag, uden at hun havde nogenting at glæde sig til igjen — om hun da nogensinde gjorde det mere. — Hun vandret ikke paa Roser.

Det var Lindveir, og hun stod længe og tørket Sneen af sig paa Granbaret udenfor Gangdøren. Helt ud kjendte hun Lugten af Kaffe, som brændtes til Fastelavn. Hun sagde siden, at Livet er forunderligt, det hænder, at man siger til sig selv: i det Dieblik, som nu er gaaet, var jeg lykkelig, men jeg vidste det ikke selv, at jeg var det. De Dieblikke, da hun stod der og skrabet Sneen af sig, havde ligesom brændt sig ind i hendes Sind for evig. Hun kunde se alt om igjen, som om hun fremdeles saa det med sine legemlige Dine. — Der var kommen en egen Fart i Skjerne, det var det første Pust fra Syd, og hun saa Grantræerne svaie i Vinden med sine tunge mørkegrønne Grene som i en Dans.

Bare saa Dieblikke efter kunde hun maale med Ulykken, hvor lykkelig hun havde været, mens hun stod der og sorgløs saa paa Grenene svaie i Vinden.

Hun gik forsigtig og stille ind for at saa gjemt sit nydelige Fastelavnsris. Idet hun lydøst lukket op Døren til Stuen, saa hun Husjomfruen komme ud fra Soveværelset. Halvt bortvendt fra den Sngge hvistet hun: „Sov baade længe og vel.“

Den pludselige Skræk, som tog hende, var nærved at tvinge hende ifrø, og hun kjendte, at det isnet nedover Kinderne paa hende.

Hun gik forbi Husjomfruen, som om hun gik forbi noget ondt. Hendes Mor laa og sov og pustet rolig.

Men den knugende Angst slap ikke hendes Datter.

Hun gik ud i Kjøkkenet, greb den gamle Barnepige i Armen og hvisket: „Gaa ind til Mor.“

Pigen gik ind til hende og saa paa hende — saa sagde hun: „Det er jo bare bra det, at hun sover.“

Men hendes Datter vidste bedre: det var ikke bra, for det gik ikke rigtig til, at hun sov lyse Dagen — hun, som i lange Tider havde havt saa ondt for at saa sove.

Det blev Aften, og den syge laa ligedan. Hendes Datter knælte ned og hvisket ind i hendes Øre: „Vaagn op, Mor, og se paa mig, se paa din lille Datter!“

Men den sovende laa lige rolig, pustet lige rolig. Inde i Stuen sad Presten og Husjomfruen og snakkede sammen.

Det forpinte Barn knyttet Hænderne, og hendes Læber aabnet sig, mens hun sagde et Ord, som ikke maatte høres: „Djævl!“

Men hun maatte beherske sig saa godt hun kunde, forat snakke til dem derinde.

„Synes ikke Far, at vi bør sende Skjds efter Doktoren?“ spurgte hun skjælvende. „For det er ingen naturlig Søn.“

Inden han fik Tid til at svare, begyndte Husjomfruen at le.

„Sende Bud efter Doktoren, fordi hun endelig engang sover!“ sagde hun. „Det skulde bare mangle! Har Du rent glemt, hvordan din Mor har forsøgt alle mulige Midler for at komme til at sove? Har hun ikke tælllet til hundrede baade fremlængs og baglængs, har hun ikke forsøgt at tælle en Flok hvide Sauer, som hun blev raadet til af Provstinden ved sidste Provstevisitats? Bare læg dig til at sove selv du.“

„Du kan trygt overlade til din Far og Jomfru Stenberg at sende Bud efter Doktoren, naar de finder det fornødent!“ sagde Presten strengt.

Natten gik og næste Dag. Det var som hendes Datter tænkte: den syge vaagnet ikke mere. Da Doktoren blev hentet, sagde han, at de kunde forsøge en Aareladning, men han mente, at det vilde være til ingen Nytte.

„Da bør vi ikke plage hende med det,“ sagde Presten.

I tre samfulde Dage laa den stakkels Prestefrue, min Mormor, og sov, før det var forbi.

Men hendes Datter syntes, at hun ikke alene havde mistet sin Mor, men ogsaa sin Far og sit

Hjem, for det var Hjemmet til en Hex, hun nu boede i. Det var et Ord, som vilde presse sig frem mellem hendes Læber: det var „Djævler“.

Hendes Far foreholdt hende i alvorlige Ord, at det var Synd at sørge saa over al Maade, som hun gjorde, „for du maa huske paa, at hendes Liv var igrunden forbi før,“ sagde han, „saa syg og ussel som hun var bestandig.“

Men da blusset Harmen op i hans Datter, og hun blev mørkerød i Ansigtet.

„Harde der bare ikke været begaaet større Synd i Prestegaarden!“ sagde hun, og hendes Stemme dirret, saa hun havde vanskeligt for at sige mer.

Hun syntes, at hans Dine veg unda hendes hid-sige, gjennemborende Blik.

Han saa ligesom forundret paa hende, mens han sagde: „Jeg nægter ikke, at der gives Synder, som er større.“

Presten og Husjomfruen blev gifte, saa snart det bare kunde gaa an.

At der blev adskillig Følkesnak om dem, var jo ikke til at undgaa. Datteren sagde hverken fra eller til, men Bygdens Folk forstod godt nok hendes Mening.

Harde Husjomfruen tilranet sig sin Lykke paa forbrøderisk Maade, saa var det den retfærdige Gjengjældelse, at hun ikke længe fik nyde godt af den: engang Presten førte med Unghesten, sprang den

ud, og han blev saa forslaaet i Rygraden, at Dok-
toren sagde, at Livet ikke stod til at redde.

Og Folkesnakket var ude igjen. „Var det ikke be-
synderlig rart,“ sagde Folk, „at det netop skulde
være Unghesten, som voldte dette? Unghesten, som
Prestefrua havde været saa glad i og havde flap-
pet og givet Fladbrød, da den var Følunge —
var det ikke affurat, som den skulde ville hevne
hende?“

Gammelt Snak fristedes op igjen sammen med
den nye. Bare om en Ting var Meningerne delte:
var Prestefruen død af Gift, eller var det sorte
Kunster, som havde voldt hendes bratte Død?

Det kunde ingen sige hans nye Kone paa, at hun
ikke opfyldte sine Pligter mod sin syge Husbond,
hun pleiet ham altfor omhyggeligt, syntes hendes
Steddatter, for hun veg jo ikke fra ham.

Hans Datter var bekymret for hans Sjæl, mere
end for hans Legeme, for trods hun havde ment,
at al barnlig Kjærlighed til ham var forbi, var
hun nu grebet af Gru ved Tanken paa hans udø-
delige Sjæls Fortabelse.

Tilfjeldt, da hun saa, at det laffet mod Enden,
maatte hun tale til ham, skjønt hendes Stedmor som
sædvanlig var tilstede:

„Ønsker Far, at vi skal sende Bud efter Hr.
Balthazar?“ spurgte hun i sin Angst. „Om det er
nogen særlig Synd, Far vil bekjende?“

„Hvad vover du at sige til din Far?“ sagde hendes Stedmor rasende.

Men hans Datter saa, at det var ingen Tid at spille og agtet ikke, at Stedmoderen saa paa hende med sine Hexøine, men sagde indtrængende: „Tænker Far paa Helvede og den evige Ild?“

Hendes Stedmor vilde jage hende ud, men Presten sagde: „Send Bud efter Hr. Balthazar saa fort som mulig. Det er min Vilje.“

Men det var baade lang og besværlig Fjeldvei til Nabopresten, og det viste sig, at Kræsterne hurtigt aftog hos den syge, som laa og ventet ham med Længsel.

„Vil du tilgive mig paa din salige Moders Begne?“ spurgte han sin Datter. „Jeg sørgede ikke over hendes Død. Jeg var som forhexet — jeg havde glemt, at hun var min Hustru, jeg syntes bare, at hun var et sygt Menneske, som var færdig med denne Verden — ja, jeg tror, at jeg syntes, det var godt for mig, at hun var død, — ja, jeg maa bekjende det for dig, skjønt jeg kvier mig for det: jeg havde ønsket hendes Død.“

„Er det alt?“ spurgte hun bævende af Angst for Svaret.

„Alt!“ gjentog han forbausset. „Er det ikke nok? Er det ikke ligesrem Synd mod det femte Bud? Og min egen ægteviiede Hustru — jeg maatte have glemt hvem hun var —“

Han blev ved at stirre paa sin Datter i Forfærdelse, kanske gif det et Lys op for ham, saa han forstod hendes frygtelige Mistanke — kanske fik han selv en ny Tanke om sin første Hustrus hastige Død.

Det syntes, som om han var nær en Afsmagt, da han sank tilbage i Sengen.

„Bil du tage Livet af din Far med dit uættige Bræk?“ skreg hans Kone og jaget Datteren ud med et kraftig Greb i Skulderen.

Hr. Balthazar kom forsent til sin Kaldsbroders Dødsleie.

Men det forældreløse Barn syntes, at hun havde faaet sin Far igjen, trods han var død, nu hun vidste ham uskyldig i sin Mors Død. Hun frygtet sin Stedmors Hevn, men Prestekonen var faldt fuldstændig sammen efter sin Husbonds Død og ændset hende ikke engang.

„Hun var altfor glad i min Far,“ pleiet min Mor at sige, „hun kunde ikke heller leve uden ham.“

Saaledes er det med den onde Kvinde: selv hendes Kjærlighed blir til Forbandelse.

Hun sygnet hen og døde, inden Naadsensaaret var tilende.

Men fra den Dag, hun døde, fik Prestegaarden det slemme Ord paa sig for Spøgeri, som den har beholdt til den Dag idag.

Mor maatte jo være der, til hun kunde blive anbragt hos Slægtninge.

En Nat hørte hun ganske tydelig, at en Stemme sagde: „Sov baade længe og vel.“

Hun skvats op og var lysvaagen med en eneste Gang, men hun kunde ingenting hverken se eller høre.

Den nye Presten vilde have det til, at hun havde drømt, men Mor mente, at hun kunde gjøre sin Ed paa, at Ordene var blit sagt, for saa tydelig og høit hørte hun det, trods hun sov.

Det var nok af dem, som baade hørte og saa mange Ting der. Jomfruen forsikret, at det aldrig nogensinde stormet og blæste, uden at det skreg og hvinte: sov. Og om det saa var Asperne udenfor Prestegaarden, som stod og raslet med Bladene, saa havde hun grangivelig hørt, at de havde sagt: Sov længe, længe, længe.

Mor mente ogsaa, at hun havde hørt det en Aften.

Men hun kunde ikke sige for sikkert, at hun havde seet nogeting. Det eneste var, at hun en Aften syntes, hun havde seet noget i en mørk Krog, hun syntes, det var et hvidt Ansigt og to hvide Hænder midt i det mørke. Men sikkert vilde hun ikke sige det.

I vor oplyste Tid ved vi jo, at det var deres Fantasi, som spillet dem et Bud, men det faldt dem ikke ind engang i de Tider.“

„Jeg skulde ønske, Deres Fortælling blev trykt og kom til os i „Læsefrugter“,“ siger Madame Frank. „Der behøves saamænd bare en liden Udsmykning og Undladelse af almindelige Hverdagsord.“

„Nei, det kunde ikke falde mig ind at stille saa høit,“ siger Berg. „Men Fortællingen har jeg hørt mere end en Gang i Skumringstimen. Det var Fars og min største Fornøielse at høre om alle Spøgerierne i Prestegaarden.“

„Hvordan gif det hende siden?“ spørger Madame Frank.

„Hun gif for Lud og koldt Vand, som man siger, og gjorde Nytte for sig snart hos en Slægtning og snart hos en anden. Far lo af de Erindringer, hun havde fra de forskjellige Huse, hun havde været i — Frost i Benene havde hun faaet i Kjøkkenet hos Fætter Hans, der var bare Jordgulv, og Frosten i Hænderne fik hun paa Rulleboden hos Fætter Rasmus osv. Hun var enogshyrrethve Aar, da Skipper Berg maatte holde op at fare til Sjøs, fordi han syntes, han var for gammel til at døie det mere, og han mente, at han kunde ikke finde nogen bedre til at være ham til Hjælp og Støtte i hans Alderdom. Det havde han heller ikke taget fejl i: hun var ham en god Hustru. For hans Sparepenge havde de kjøbt et lidet Hus, og de havde altid tre, fire unge Mennesker i Logi. Det

var en liden Have til, hvor der var baade Poteter og andre gode Ting.

Naar han var bra for Gigten, roede han ud og fisket, og han drog mangt et Maaltid hjem. Han roede ogsaa ud og samlede hjem Vindsfang fra Skoven langs Stranden, saa de havde hele Bedskjulet fuldt og mere til hver Høst.

Hun var selv meget flink i Læsning og Skrivning, og underviste for en billig Penge i Skrivning om Aftenerne.

Hun pleiet at sige: „Jeg lever min bedste Tid nu.“

Hendes høieste jordiske Ønske var at se sin eneste Søn som Student, og det fik hun ogsaa opleve. Jeg glemmer aldrig det Dieblik, da jeg viste mig for hende med Studenterluen. Men jeg har bestandig siden angret, at jeg ikke taffet hende og sagde: „det er dit Bær“. For jeg tænkte det, men jeg sagde det ikke. Det er min Erfaring, at man vist oftere tier med gode Ord, man burde sagt, end med de onde, som man ikke burde udtalt. Hun forstod ganske min Hengivenhed og Verbødighed alligevel.

Naar jeg er blit Prest, skal det være det første jeg gjør, at sætte et smukt Kors paa hendes Grav og under Indskriften: „Reist af hendes taknemlige Søn.“

Der var en aandeløs Spænding blandt de unge, da han havde endt sin Fortælling: hvem vilde han

sende op paa Loftet? Marie sidder med Benene trukket op under sig, det var jo blit om Spøgeri alligevel. Hun tør ikke engang putte Næveren i Dønen, for ikke at lede Opmærksomheden hen paa sig.

Kirsten tænker, at hun vilde ønske, at Berg maatte faa en snil Kone. Saa husker hun, hvad han netop har sagt om, at man ofte tier med de gode Ord — det maatte da vel være et svært godt Ønske?

„Jeg vil rigtig ønske, at du maa faa en snil Kone, Berg,“ siger hun.

„Taf, Kirsten, for dit Ønske,“ siger han varmt. Madame Frank ser hurtig op. Hvad er dette?

„Mina Mogensens er en prægtig Pige!“ siger hun. „Netop en, som vilde passe for Dem, Berg!“

„Er hun saa prægtig?“ siger han smilende. „Men jeg tror nok, at jeg selv kan finde ud, hvem som passer for mig!“

„Saa det tror De?“ siger hun leende. „Nei, er det noget, en Mand er rigtig tilgavn's dum i, saa er det vel netop i det Stykke!“

Men Kirsten angres paa, at hun har sagt det alligevel, for det var vist dumt — og næsvist ogsaa kanske. Madame Frank havde seet saa fort op. Og Berg var saa rar — det var da ikke noget at takke for. Hun føler sig usikker og forlegen — det er noget, hun ikke forstaar.

„Marie, gaa op paa Loftskammeret og hent Brillerne mine,“ siger Berg.

Marie skvætter. Det er affurat det, hun har vidst hele Tiden! Hun springer afsted, gløtter paa Kjøkkendøren og siger: „Bæ!“ til Goro, som farer ud og efter hende. Det er netop det, Marie har beregnet, det hjælper et lidet Stykke paa Veien, men det allerværste er jo over Loftet. Nedenunder hører de hende fare i fuldt Firspring over Mørkloftet og tilbage igjen og storme nedover Trapperne. Hun kommer ind med Brillerne, skjælvende og hvid i Ansigtet.

„Saa du nogenting,“ siger hendes Søskende i Munden paa hverandre.

„Jeg tror, jeg saa et hvidt Ansigt — der borte hvor Kassen staar med Brevene efter alle de gamle Prestene.“

„Sludder!“ siger Berg strengt.

Men Marie hvisker, idet de gaar ind til Aftensgrøden: „Jeg vil ønske, at Berg maa bli gift med en Hex selv, en rigtig ægte Hex!“

Femte kapitel.

Planer.

Da de havde klippet Haaret om Aftenen efterat de er gaaet op paa sit eget Værelse, sukker Madame Frank og siger som hun ofte pleier: „Å, her er intet blivende Sted!“

Pludselig tager hun med begge Hænder om Kirstens Ansigt og siger: „Kirsten, Ven min, hvis du bliver gift snart, var det da ikke godt for dig at have mig i Huset?“

Kirsten stirrer paa hende i maalløs Forfærdelse.

„Var det ikke, Ven min?“ gjentager Madame Frank. „En ældre erfaren Veninde?“ Tænk paa Madlavningen lille Ven, egentlig tror jeg ikke du er videre erfaren i den ædle Kogekunst endnu — og tænk paa Husbond og Tjenere og Barneopdragelse da!“

Kirsten syntes siden at hun havde følt sig som en liden Mus, som i Dødsangst leter efter et Muses hul. Saa synes hun pludselig at hun har fundet et Smuthul: „Men jeg er jo ikke konfirmeret endnu!“ stammer hun.

„Men det blir du, Ven min!“ siger Madame

Frank. I næste Maaned bliver jo du og Susanne indskrevet. Det er ingen Sjældenhed at en Pige bliver gift strax efter Konfirmationen. Især i dette Tilfælde synes jeg det maa være en sand Lykke. Din Mor sidder som Enke med en stor Barneskole. Tror du det skal blive let for hende at skaffe Mad til saa mange Munde foruden Klæder og Skolegang til Gutterne? Med Pigernes Undervisning maa det nok være slut naar Naadsensaaret er forbi. Har du tænkt over alt dette Ven min."

"Susanne er ældst!" siger Kirsten betuttet. "Saa jeg synes nok at hun skulde gifte sig først ogsaa."

"Jeg siger jo ogsaa bare hvis, lille Ven," siger Madame Frank smilende. "Kjender du ikke Historien om Klokkeren som spurgte Presten hvad de skulde gjøre med Texterne hvis Langfredag faldt paa en Skjærtorsdag? Det kan aldrig forekomme, svarede Presten. Men jeg siger bare hvis, sagde Klokkeren. Jeg siger ogsaa bare: hvis det skulde hænde at du bliver gift inden vi reiser herfra naar din Mors Naadsensaar er ude, vilde det da ikke være en Betryggelse for dig at have mig i Huset?"

"Jo det kan du da skjønne! En stor Betryggelse!" siger Kirsten.

"Du husker hvad Provsten Mogenssen sagde: at en Kvinde kan ikke bli gift tidlig nok," siger Madame Frank. "Ikke tidlig nok husk; paa det!"

"Ja han ærgres sig baade gul og grøn over at

han har sex Døttre som ikke er gifte ser du," forklarte Kirsten. „Dg saa ærgrer han sig endnu mere, hvergang en af Presten Hansens Døttre bliver forlovet, og siger at Hansens Døttre gaar som ferskt Hvedebrød. Da vi var der i Besøg sidst sagde Mina Mogenssen til Susanne og mig at hun var saa lei for at ingen af dem var gift endnu for hendes Fars Skyld næsten allermest, men hun kunde jo ikke for det. Han har faaet Kapellan nu saa nu bliver det kanske snart.“

„Jasaa du, ja det kan jo heller ingenting passe bedre end at Kapellanen blir gift med en af Prestens Døttre. Dg Provsten Mogenssen sagde ved samme Veilighed at det gaar et Suk igjennem hver ugift Kvinde. Dg han maa jo vide det. Tænk paa det, Ven min!“

Kirsten ler. „Nei det maa jeg da vide bedst selv“, erklærer hun. „Jeg sukker ikke efter nogen Mand — ikke endnu ialfald“.

Madame Frank bliver meget alvorlig.

„Bogt dig for at ville vide nogenting bedre end Provsten!“ siger hun. „Hvad førte denslags til i Frankrige? Bore Forældre oplevet det, skjønt lykkeligvis paa Grastrand, vi kan komme til at opleve det i vort eget Land!“

Da Kirsten har lagt sig, klyper Susanne hende i Armen.

Kirsten gjør store Dine, Susanne har altsaa ikke sovet.

Men Susanne nærmer sin Mund forsigtig til Søsterens Dre og hvisker: „Er du dum?“

Kirsten bliver rent fortunlet; hun ligger og tænker og tænker og gennemgaar i Tankerne Samtalen med Madame Frank men hun sovner inden hun har kunnet skjønne hvad det er hun ikke har forstået.

Det er det første hun spørger Susanne om næste Morgen. „Forstaar du ikke at hun vil faa dig gift med Kapellanen for at hun kan faa et Hus at være i da?“

„Med Kapellanen!“ gjentager Kirsten. „Jeg tror Madame Frank er rent gal! Jeg vil ikke gifte mig med ham. Han har jo gult Ansigt og violet Mund!“

Bed Frokosten viser Kapellanen og Huslæreren sig med klippet Haar. De yngste er tilbøielige til at smile og selv Provstinden kaster et flygtigt Blik paa dem. Til sidst spørger Kapellanen Madame Frank om hvorledes hun synes de har skilt sig fra Haar-klippingen?

„Naar jeg skal sige min oprigtige Mening,“ svarer Madame Frank smilende „saa maa jeg jo sige at havde jeg kunnet tænke mig et saa bedrøveligt Resultat, saa skulde jeg selv klippet Haaret paa Dem! Min Mand pleiet at sige at han troede ingen Barber kunde gjøre det bedre. Det var sandelig ogsaa det eneste af alt det jeg gjorde som jeg fik nogen

Paaskjønnelse for! Men jeg vil ogsaa sige at saalænge han var gift med mig havde han den smukkeste Hanekam som nogen Mandsperson kunde ønske sig! Jeg fik saant ubeskriveligt Sving paa den!"

Susanne opsøger sin Mor efter Frokosten og beder at faa snakke med hende.

„Jeg maa fortælle Mor at Madame Frank pønser paa at faa Kirsten og Kapellanen til at gifte sig for at hun kan komme i Huset til dem,“ siger hun.

Brovstinden nikker bare.

„Det har jeg da mærket!“ siger hun.

Sjette Kapitel.

En ny Mode.

Jomfru Jette mine er kommet tilbage fra sin Byreise og har meget at fortælle, da hun kommer ind i Prestegaarden om Eftermiddagen, men hun lader Madame Frank forstaa, at hun har noget at fortælle som Herrerne ikke maa høre.

Madame Frank paatager sig at ordne det.

Det er en syg og gigtbruden Kone, som hun har lovet at læse høit for, men nu synes hun ikke det gaar an at gaa sin Vej i det samme Jomfru Jette mine kommer paa Visit efter et længere Fravær. „Hvis Pastoren vilde gjøre det, saa vilde Konen blive rent lykkelig, for hvad er et Fruentimmers Besøg mod en Pastors?“ siger hun smilende. „Og Konen har ligget tillsengs af Gigt i 20 Aar, saa hun kan sagtens trænge den Opmuntring, vi kan give hende, vi som er saa lykkelige, at vi kan gaa omkring hvorhen vi vil. Hvis ikke Luften var saa frisk og vaarlig idag, saa vilde jeg aldrig have vovet at bede om det engang.“

„De beskæmmer mig!“ siger Kapellanen. „Det

skulde jo være min Pligt at gaa til de syge istedenfor at overlade det til Dem.“

„Jeg er alligevel lidt beklemmt over at jeg har anmodet Dem om det,“ siger hun. „Men hvis Berg vilde være med, saa blev Spadserturen behagligere for Dem, og Berg er bedre kjendt og kan ikke tage fejl.“

Da de to er gaaet vender hun sig ivrig mod Jomfru Jettemine. „Hvad var det?“

Men Provstinden og Jomfru Holmsen veksler et Blik over sit Strikketoi — de to er altid enige.

„Det er blit en ny Mode,“ begynder Jomfru Jettemine nølende.

„En ny Mode!“

„Jaha — for Herreflæder ja. Det er netop kommet til Trondhjem en nymodens — ja en — en Bog med c efter! Og enten De tror det eller ikke, saa er den ikke knappet i Siderne — men foran!“

Madame Frank ler, og Jomfru Holmsen og Provstinden ser vantro ud.

„Hvordan ved du det?“ spørger Provstinden.

„Jo det blev fortalt over hele Byen en Dag, mens jeg var der. Det var endda min Søsters Geburtsdag, og vi sad et helt Selskab der og drak Kaffe og snakket om det naturligvis! Min Svogers Broderdatter Barbara — De kjender hende jo, hun har været i Besøg hos os — hun var ikke kommet

tidsnok til Kaffen. Men saa kom hun farende ind med Reisetøiet paa endnu. „Det er sandt!“ raabte hun bare hæsblesende. „Jeg gif saamænd ned til Skrædder Pøttersen for at se, og der hang den i Binduet! Det er virkelig sandt!“ Alle forstod at det var den nye Mode, hun talte om. Vi kunde jo ikke andet end le heller!“

„Hun havde sandelig fortjent sin Kop Kaffe!“ siger Madame Frank leende.

Syvende Kapitel.

Susanne's Sankthans.

Nordenvind og Søndenvind har afløst hverandre og tilsidst er Sneen væk, og det er begyndt at grønnes. Veiene er fremkommelige og Indsøen er farbar.

„Nu begynder en Sommer igjen!“ siger Jomfru Jette mine. „Bare den ikke er gaaet, inden man faar Suk for sig — som saa mange andre! Om Vinteren har man mere Ro paa sig, for Vinteren venter man ingenting af!“

Susanne og Kirsten maa le af hende, for de ved godt, hvad det er hun venter.

Og hun siger selv i Fortrolighed til Madame Frank: „Det var paatide at han kom!“

Susanne synes ogsaa, det er paatide, at en kommer, for det er ikke længe til hun er i sit 17de Aar, og da er det bare et Aar til hun er 18, og saa er det ikke mere end to Aar igjen, til hun er tyve. Og baade Madame Frank og Jomfru Holmsen siger, at da er den bedste Tid gaaet. Saa det er sandelig ikke saa lang Tid hun har at raade over.

Dg hun kan sandelig behøve at blive forsjøret snart nu, Far er borte, og det er tolv Stykker af dem! Det er hendes Pligt at tage den første den bedste, men hun har det Haab, at det ligesaa godt kan være en, som hun blir svært glad i. Det er ingen Grund til at tro det værste bestandig — hun vil heller tro det bedste. Det er to unge Mænd i Huset — og Madame Frank siger, at det ikke er alle unge Piger, som er saa heldige at have to unge uforlovede Mænd i Huset — men det er da ingen af dem, som tænker paa hende, og det er hun rigtig glad for. De er jo ikke pene hverken Berg eller Salvesen, og det vilde da være rart, om ikke Skæbnen kunde unde hende en pen Mand. Hun er jo selv pen, det er jo ingen af dem allesammen som har saa fin lys Hud, og Madame Frank kalder hendes Dine nøddebrune og siger, at de har saan blød Glans. At Haaret ogsaa er nøddebrunt kan hun godt se selv. Hun maa ha Lov til at haabe, at en ung, vakker Mand maa komme til at lægge Mærke til hende. Rigtignok har hverken Berg eller Salvesen faldt paa det, men alle har jo ikke samme Smag. Salvesen vil sikkert fri til Kirsten, naar hun er blit konfirmeret, det kan da enhver skønne. I Grunden er han mindst ligesaa glad i Madame Frank — om ikke mere? Gaar det efter Madame Franks Plan, saa gifter han sig med Kirsten og tager hende i Huset som en ældre

erfaren Veninde af dem begge. Saa faar han dem begge to, og det er nok det han vil. Det er saa vœmmeligt saa! Hun hørte selv, at han sagde til Berg om Madame Frank: „Den Kone er ubetalelig heroppe i Ensomheden.“

Skaar da han laa og hvilte Middag inde paa Kontoret kom Madame Frank og bredte sit eget Sjal over ham og hun havde tullet ham saa vel ind. Mari Barnepige havde seet det gjennem Nøglehullet. Saa han vil nok gjerne have dem begge to, men han synes naturligvis, at Madame Frank er en altfor gammel Kone for ham. Og tænk om Mor synes hun er nødt til at sige ja, naar Salvesen frir til Kirsten! Det kan sandelig gjerne være, at hun er nødt til det ogsaa! Det er ikke greit i denne Verden for uforslovede Smaapiger, som har mistet sin Far. Det er stor Synd paa Kirsten, om hun skal komme ind i et saa besynderligt Ægteskab. Alle Pigerne gaar og hvisker og tisser om Salvesen og Madame Frank, men Kirsten er rent forarget over det og siger, at det Madame Frank gjør er aldrig galt.

„Det er pent af hende, at hun breder sit Sjal over Salvesen, som er saa forfrosen bestandig,“ siger hun.

Kirsten er saa barnagtig bestandig, Susanne kan ikke forstaa, at det kan gaa an at være saa barnagtig.

At, det er ikke saa greit i denne Verden, det er vist og sandt i alle Maader! Det er bare en eneste Ting, som kan ende al Bekymring, og det er bare at det kommer en pen ung Mand og begjærer hende til sin Egtehustru — hun er jo den ældste og burde gaa først — og naar hun saa er gift, kunde hun tage Kirsten i Huset. Ja, hun kunde godt tage Marie ogsaa. Saa havde Mor bare ni Børn at forsørge det gjør straks Forskjel! Hun talte paa Fingrene: jo tre fra tolv er ganske rigtig ni. Saa vilde nok ikke Mor se saa bekymret ud, naar hun sidder og snakker med Tomfru Holmsen og trækker Dienbrynnene sammen, saa det blir en dyb Fure i Panden.

Ja, det kunde sandelig haste, men hvad er det vel at gjøre ved det? Det er ingenting andet at gjøre end at vente, vente. Paa en, som kanske ikke engang kommer! For hvis Mor kommer til at være paa Enkesædet, saa kan det gjerne hende, at hun aldrig faar se en ung Mand af sin egen Stand engang. Saa var det vel gaaet alle de andre Præstedøtre, som var blit siddende igjen paa Enkesædet, de havde maattet tage hvadsomhelt, som tilbød sig for at faa Tag over Hodet og Livsophold. Det blir jo fortalt, at den gamle Bygdevægteren, som bodde i den ufleste Hytte, som fandtes paa de Kanter, han skulde have været gift med en Prestedatter første Gang. Om det var før Fars Tid, saa

blir jo det det samme, det er vist ikke blit lettere at faa en Mand af sin egen Stand. — Mor burde tænke paa det, inden hun bestemmer sig for at flytte over i Enkesædet. Ja, hun tænker kanske paa det ogsaa. Saa ung og barnagtig som Kirsten er saa tænker da hun endogsaa paa det.

„Jeg er saa ræd for at Mor vil bli paa Enkesædet,“ siger hun næsten hver Dag, „for da vil vist vi bli Bondefoner tilsidst og maa gaa barbenet og med Haaret nedover Ryggen som saa mange Prestedøtre har maattet for vor Tid.

„Det behøver da ialfald ikke du!“ havde Susanne svaret igaar. „Du kan jo gifte dig med Salvesen, naar du vil, saa faar du Madame Frank ogsaa paa Kjøbet!“

„Madame Frank vil jeg sandelig gjerne ha, saa hyggelig og morsom som hun er, men det er Salvesen som jeg gjerne vil slippe. Men jeg synes ikke det kan haste at sørge over det, før jeg er konfirmeret.“ Og saa havde hun leet. Saa ung og barnagtig er Kirsten. Hvor godt det er at være ung og barnagtig som Kirsten! Susanne skjønner, at hendes egen Ungdom igrunden er forbi alt. Det er allerede et halvt Aar siden den er forbi, for det var da Jar ikke mere var hos dem. Derfor har hun al Grund til at være bekymret over, at hun ikke er forlovet og ikke engang kjender en ung Mand, som hun kan bli forlovet med.

Hun burde ovenikjøbet ikke tænke paa en Mand engang hun som gaar til Konfirmationen. Kanskje er det stor Synd ogsaa.

Åh, Verden er ikke saa grei for et stakkars Pigebarn, det er vist og sandt i alle Maader!

Det er St. Hansdag.

„Vi faar pynte lidt op med Løv her idag, Smaapiger,“ siger Madame Frank, „vi maa da sandelig høitideligholde St. Hans.“

De to ældste er rede til at følge hende.

„Saa gaar vi op om Sommerfjøsset og op i Skoven, Smaapiger.“

„Op i svarte Granskoven for at finde Løv?“ siger Susanne forarget, for hun begynder at ane Uraad.

„Et eller andet finder vi vel der ogsaa,“ mener Kirsten, „og Madame Frank vil fortælle om en St. Hansfest i Paris.“

„Jeg gaar ikke med!“ erklærer Susanne bestemt. „Det Løvet, vi finder paa den Veien, heder Salvesen! Tror du ikke jeg skjønner saapas? Han er gaaet opover i Sognebud.“

„Hvad gjør det, naar Madame Frank fortæller om St. Hansfesten? Du er dum, som ikke vil være med og høre paa.“

„Du er dummere end jeg havde tænkt!“ svarer Susanne. „Du lar dig trække ved Næsen bestandig! Men jeg vil finde Løv som jeg har bestemt mig

til; og gamle Trond kan vel faa være med til Hjælp.“

Hun fik fat i Trond Lægdekæl, og de gik sammen udover Bygdeveien.

„Vi gaar ned til til Elven,“ siger Susanne, „der er saa mange pene Busker.“

Da stanset hun braat.

Sang!

Hun puster fort, fort, og er selv forundret over det. Men hun ved, at noget vil hændes.

Nede fra Elvebredden lyder Sangen op til dem:

Hvor herligt er mit Fødeland
 Det havomkrandsede gamle Norge!
 Sku disse stolte Klippeborge,
 Som evig trodse Tidens Tand,
 Urverdners gamle Bautaftene,
 Der gjennem Klodens Storme ene
 Som Kjemper end i Brynjer blaa,
 Med Sølvhjelme om Isen staa!

Magen til Sang har hun aldrig hørt før, men hun har jo ogsaa bare hørt Salmesangen i Kirken, og den er alt andet end den, naar den trækker sig afsted langt efter Orgelspillet. Og saa har hun hørt Selskabsangene ved Bordet hos Kapteinens, naar halvfulde Mandspersoner brøler med tyk Stemme: „Vor jeg paa det høje Fjeld“ og „Mens Nordhavet bruser.“

Men dette ligner ingenting hun har hørt før. Susanne blir ganske forvirret, mens hun staar og Iytter, for hun ved at noget vil hælde — noget mærkeligt — noget som ikke har hændt før.

„Dette var sagnetens Sang, det!“ siger Trond Vægdefal beundrende.

Susanne nikker bare.

Sangen er stanset. Forsigtig gaar hun fremover og speider til alle Kanter.

Da faar hun Die paa en Mand, som staar paa en Sten ved Elvekanten.

„Der har vi Kroppen, som sang der,“ siger Trond.

En overflødig Bemærkning, mener Susanne, for saadan maatte han se ud han som sang. Det er ligesom hun har vidst det, at han maatte være netop saadan.

„Jeg synes det er just der, at Bustene er mest lugomme ogsaa,“ mener Trond.

Susanne mener det samme, netop der, hvor den fremmede staar, er Bustene saa grønne og lubne, — og ikke noget andet Sted heller, saavidt hun kan skjønne. Alligevel nøler hun, end om den fremmede kan tro, at hun gaar did for hans Skyld? Hun blir flammende rød og siger til Trond:

„Det gaar vist ikke an.“

„Jamen gaar det an, jo!“ siger Trond paastaaelig, han vil ikke lade sig snyde paa en Pasfiar

med en Fremmedfant, og Jomfrua, som han har kjendt fra hun var en Næve stor, behøver han ikke at adlyde heller.

Da faar Manden Die paa dem og hilser, og han gaar opover mod dem. Susanne gaar ogsaa nedover men saa langsomt hun kan. Trond gaar rapt iforveien og møder den fremmede først.

„Goddag, og hvor er den Karen fra, da?“ spørger Trond og rækker frem Haanden.

Manden trykker den fremraakte Haand rigtig troværdig synes Trond, og saa svarer han, at han er kommet gaaende over Fjeldet, han mente, at en Artiumskamerat og Ven af ham, Presten Salvesen, skulde være paa disse Kanter?

„Ja, det er rigtig det, ja! Han kom til Prestegaarden endda før Provsten døde, og naa er det Salvesen, som bestyrer hans Embede.“

„Hvor skal jeg gaa for at komme til Prestegaarden da?“

„Du er vel ikke saa dum, som du gjør dig til!“ ler Trond. „Men der kommer ellers en af Prestegaardsjomfruene.“

Den fremmede hilser paa hende saa hjertelig, som om de bare havde ventet at træffe hverandre. At en Mand kunde være saa vakker har hun aldrig kunnet tænke sig, og hun er ganske forvirret over det.

Hun synes at hans sortblaa Dine har en stor Magt.

Han fortæller, at han er kommen over vilde Fjeldet og beretter om, at han har vadet over Elver og bløde Myrer, hvor han mere end engang har sunket nedi, saa han har ment, at han sad fast for Alvor.

„Men det er som Ordsproget siger: Ufrugt forgaar ikke saa let,“ siger han smilende. „Og det er jo min Lykke det da!“

Susanne ser nu først, at det vises paa hans Dragt, at han ikke har gaaet den slagne Landevei, men faret over ulændte Strækninger.

Trond fortæller, at de var gaaet afsted for at hente hjem Løv til at pynte med, fordi det er St. Hans. Det havde ikke faldt Susanne ind at sige det — egentlig havde hun glemt det ogsaa. Men da Dyring hører det, vil han straks være med dem og hjælpe dem.

Saa snur han om, og de fortsætter alle tre nedover mod Elven, som han netop kom fra. Mens de gaar og spaserer forekommer Landeveien hende som det eneste virkelige, for det er da den samme gamle Landevei med faldefærdige, mosgrodde Skigarder — alt andet er som Drøm og Eventyr. Egentlig er det ikke som Veien er den samme heller, det er som i Eventyrene, at Dyrene er med. En Røskat titter ud fra en Stenrøs og følger dem nysgjerrig, det lille brune og hvide Hoved med skin-

nende Dine dukker frem fra det ene Smuthul efter det andet.

Det er mest Trond, som snakker, for Studenten spørger ham ud om Jagt og Fiske, og Trond kjen-der mange Kulper, som han ivrig viser Studenten.

„Du har kanske seet baade Hulder og Nisse og Underjordiske, du?“ spørger Dyring.

Trond mister næsten baade Maal og Mæle, for det høres ikke som Fremmedfaren siger det for at gjøre Nar af ham. Han skjeler bort paa Susanne og svarer forsigtig: „Den som er gammel, har vel begribeligvis baade hørt og set mere end den, som er ung.“

„Begribeligvis!“ siger Dyring ivrig, „og derfor vilde jeg gjerne høre lidt af dig. Du er da vel ikke ræd for at fortælle for Prestegaardsjomfruens Skyld?“

„Jeg gaar til Konfirmation,“ oplyser Susanne, „og Salvesen siger, at vi ikke maa tro hverken paa Huldre eller Underjordiske, ikke engang paa Bardøger eller Kvist, som finder Vand.“

„Nei, da er det ikke værdt, lille Ven,“ siger han „Trond og jeg kan nok snakkes ved en anden Gang, for jeg tænker, at jeg blir en Stund hos min gamle Artiumskamerat.“

Det farer en Glæde gennem hende, da hun hører, at han tænker at være en Tid paa Prestegaarden.

„Men at det gaar an at bli forhøjet, det tror jeg!“ siger hun og synes at hun taler ud af sin egen Erfaring.

En Hare farer tovers over Veien i fuldt Firsprang.

Dyring river Børsen fra Skulderen, men hun raaber: „Lad den gaa!“

„Jeg vil ikke gjøre Dem imod, Jomfru Susanne, første Gang jeg træffer Dem!“ siger han smilende. „Ellers kunde vi kanske faaet Haresteg til Middag om Lykken havde været god. Jeg er en flink Skytte om jeg skal rose mig selv!“

„Var det saa sikkert, at det var en Hare da?“ siger hun og smiler som om hun spøger bare, men hun synes han kan tro, at det hænder flere underlige Ting end hun før har kunnet tænke sig.

„Kunde det ikke været et forhøjet Wenneske?“

„Er det mig, du vil gjøre Nar af, Jomfru Susanne?“ siger Trond stødt.

„Nei, hvordan kan du falde paa sliq Arimelighed da, min gode Trond?“ svarer Dyring i hendes Sted, „Jomfru Susanne er saa from som en Lamunge, det kan da enhver se! Men det var kanske paatide, at vi fik fat i Løvbustene.“

Det var som Susanne tænkte: Madame Frank og Kirsten havde mødt Salvesen og kom sammen med ham nedover Skovstien idetsamme de andre ogsaa nærmer sig Prestegaarden.

Susanne smiler triumferende paa lang Afstand og peger paa de store Fanger med Løv, som de alle tre er belæsjet med. Den Modtagelse Studenten faar af sin Ven og Artiumskamerat er temmelig kjølig, men Madame Frank er desto mer hjertelig. Hun har kjendt baade den og den af hans Familie. Og Dyring selv er straalende fornøiet og anseges ikke av sin Bens Mangel paa Gjestfrihed. „Å! hvor deiligt det lugter Landsens Kjøkken!“ udbryder han, idet de kommer forbi den aabne Kjøkkendør. „I den sidste Uges Tid har jeg sovet i Hølaaver og væsentlig spist, hvad jeg selv kunde skaffe mig af Fisk og Bildt.“

„Da kan du ha al Grund til at længes efter et godt Kjøkken!“ bemærker Salvesen, og Susanne liker ikke Maaden han siger det paa.

Saa nydeligt som han hilser paa Provstinden og leverer sit store Fiskeknippe til Tomfru Holmsen! Susanne og Kirsten ser med Forundring hvordan alt han foretager sig blir saa pent. Bernt følger ham i Hælene fuld af Beundring og vil endelig hjælpe ham med at faa Løvkviistene anbragt. Bernt som ikke vilde slaa en eneste Spiger i Bæggen for hende bare for et Par Timer siden!

Og Dyring lægger Hodet paaskaffe og ser paa hver Kvist som blir fæstet og spørger Susanne om hun ikke synes, at den bør være der? og der? Og Susanne synes affurat det samme som han. Men

Skjønt hun er saa optaget, hører hun gjennem Vindu-
duet, at Salvesen siger til Madame Frank: „Han
er ikke af mine Folk.“

Saa er de færdige og Dyring siger: „Se nu kan
vi da se, at det er St. Hans! ikke sandt, Smaapi-
gerne mine?“

„Jo nu kan vi se det,“ svarer Susanne og hun
tilføjer smilende: „Min St. Hans!“

„Ja din, Susanne! Saa skjær og nyudsprungen
er du selv. Undskyld jeg burde vel sige De.“

„Det er da ikke nødvendig, naar jeg ikke er
konfirmeret“ siger hun bestedent, men hun vilde
rigtignok været glad, om han havde syntes, at
hun var saa voksen, at han maatte sige De og
Jomfru.

Madame Frank kommer ud og udbrøder i
Henrykkelse over Løvet. Susanne forstaar, at det
har været en Raadslagning inde i Anledning af
Gjæsten.

Mens Madame Frank er optaget med Dyring,
lægger Marie sin Mund tæt op til Susannes Dre
og hvisker: „Ser du, at Studenten har svært fillete
Strømper?“

Susanne har ikke lagt Bærke til det før, men nu
ser hun at han har et Hul paa Strømpen ovenfor
Skoen. Et noksaa stort ogsaa. Men hun synes,
det er pent. Da blir hun alvorlig forstræffet: Er

hun blit forelsket da — eller forhekset? Eller kanske det er det samme?

Ganske fortumlet farer hun ind i Rjøkkenet.

Jomfru Holmsen ser efter hende og siger medfølende: „Stakkars lille Tosse!“

Offende kapitel.

Sommerdage.

Det er en smal Sag for Studenten at skrive Vers og rime, og han kan tegne ogsaa. Blandt andet har han tegnet en Elefant med Kridt paa Laavedøren, og Madame Frank, som har været i fremmede Lande og seet Elefanter, hun siger, at det er saa ligt en Elefant, som det kan være, saa han er vistnok ikke uden Geni.

Provstinden og Salvesen er de eneste, som ikke lader sig bestikke af hans Elskværdighed og mangehaande Talenter.

„Jeg kan næsten ikke forstaa, at nogen kan forblive saa kold som De og Fru Sommer,“ siger Madame Frank til Salvesen „skjønt seet fra Svigermøderstandpunkt er han kanske ikke meget eftertragtellesværdig, det skal jeg inddrømme.“

„Nei ikke meget eftertragtellesværdig.“

Madame Frank lægger sin Haand paa hans Arm og siger indsmigrende: „Sig mig Deres Hjertens Mening om Deres saakaldte Ven, kjære Salvesen. Som Smaapigernes Lærerinde og Opdragerinde

bør jeg have lidt Kjendskab til de unge Mænd, som de er sammen med," friter Madame Frank videre.

„Min Wening om Dyring?“ siger Salvesen eftertænkstomt. „Nu vel, det er kanske min Pligt at sige, at jeg antager, at han neppe har aabnet en Bog, siden han slang igjennem til Studentereksamen.“

„Hvad lever han egentlig af da?“

Salvesen betænker sig længe, før han svarer: „Siden hans Far døde, har han reist omkring i Besøg paa Embedsgaardene, hvor han altid har fundet en eller anden at forlove sig med. I hele fjor Vinter var han forlovet med en Slægting af mig, en ældre Pige, men min Onkels Hus var et godt Hus.“

„Netop hvad jeg tænkte mig!“ siger Madame Frank, og hendes lysende blaa Dine tindrer ved Tanken paa en forestaaende Samtale med Provstinden. Den vilde hjælpe hende til at forstaa, hvad en solid Svigersøn, som sidder i godt Embede, er for en sjelden Fugl!

Allerede Dagen efter at Studenten var kommet, kunde alle og enhver se, at han havde et godt Die til Susanne, og hun saa det aller bedst selv.

Dagene gaar. Susanne ved ikke, om det er Dage, eller hvad det er. Hun kjender ingen anden Tidsinddeling end før Dyring kom og efter at han er kommet. Hendes Tanker er saa mange og saa var-

me og stærke, som om de kunde sprænge hende, men hvordan kan hun faa sagt dem? Og Solskinnet glitrer i Luften, det lyser blaat, det skinner Guld. Mere end Guld og Diamanter lyser Græs og Blomster, selv det lille graa silkeagtige Straa lyser.

Da hører hun en Dag at Jomfru Holmsen siger: „Nu er det tre Uger siden denne Studenten kom ogsaa.“

Susanne blir forbauset over, at det er tre Uger, men hun gjør sig ikke rede for, om hun havde tænkt at det var gaaet længere eller kortere Tid, snarere er hun kanske forbauset over, at denne Tid deles ind ganske som enhver anden Tid.

„Det blir vist aldrig noget af den Tyren,“ fortsætter Jomfru Holmsen.

„Det gjør det vist ikke,“ svarer Provstinden.

„Men han er flink til at komme med baade Tist og Bildt, saa forsaavidt —“

Provstinden sukker saa tungt, at Jomfru Holmsen ikke fortsætter Samtalen.

„Hvad er det du studerer, Dyring?“ spørger Susanne, da hun træffer ham lige efter.

„Jeg?“ siger han estertænksomt. „Hvad jeg studerer? Ja, jeg tænkte engang paa at studere Theologi.“

„Kanske du ikke har Bøger?“ spørger hun ivrig, „saa kan du vist faa inde paa Kontoret blandt Fars Bøger.“

„Har nogen hviſket dig en Djævel i Øret?“ ſiger han leende.

Suſanne blir ſprutende rød.

„Vel, ſaa vil jeg benytte Leiligheden til at beſjende, at jeg er en uforbederlig Døgenift! Jeg ſkal ſige dig, det er min Ulykke, at det formelig er ſom om Solſkinnet raaber mig ud, naar jeg ſidder indeſtængt i min Stue. Og Blæſten da! Skal hilſe fra dine Venner, ſynger den. Og da farer jeg tilſkogs! Jeg er ſkabt ſaan, ſer du!“

„Jeg ſkønner, at det maa være en Ulykke“ ſiger Suſanne deltagende. „Og du kan jo ikke for det. Menneſkene er ellers ſkabt til at være i Huſene.“

„Ja, ſaa ſynes alle Fruentimmer. Endelig Tag og Vægger og helſt Gardiner ſom kan holde Solſkinnet ude, ſaa ikke Møblerne falmer! Alle Fruentimmer er lige: at noget er vakker, ſom ikke er afſtængt med Tag og Vægger, kan de ikke ſe.“

„Najo da!“ mener hun ſpøgt.

„Langt fra! Det er ſom du ſiger, de er ſkabt til at være indenfor Væggene. Hvem kan tænke ſig et Fruentimmer travende omkring i Fjeldene!“

„Nei det ſkulde bare mangle!“

„Men det var det jeg vilde ſagt dig, Suſanne, at jeg kan viſt ligesaagodt opgive Studeringerne forſt ſom ſidſt. Jeg maa ſe at finde paa noget andet, hvad det nu ſkal bli, og noget videre ſtor-

artede Kaar vil jeg vel neppe kunne byde dig. Men vil du alligevel holde lidt af mig, Susanne?"

„I al Evidhed!“ siger hun stærkt.

„Stakkars Susanne, jeg synes Synd i dig,“ siger han alvorlig. „Du havde fortjent en bedre Skjæbne.“

Da maa Susanne smile af ham. Tænk en bedre Skjæbne! Bedre end at gaa som i en Rus af bare Glæde og Lykke!

„Susanne!“ Inder Provstindens Stemme ud af Kjøkkenvinduet. „Skynd dig ind og hjælp Jomfru Holmsen at trække Løi.“

Susanne springer ind. Hendes Mor ser skarpt paa hende.

„Har du ingenting at bestille, siden du kan staa saan og prate med denne Studenten?“

„Mor skulde ikke staa iveien for min Lykke“, siger Susanne med skjælvende Læber.

„Din Lykke, det er jo netop den jeg tænker paa, Barn!“

Kjærlighed til en uværdig Person er noget Provstinden ikke kan fatte eller forstaa.

Niende Kapitel.

Syvogtve aar.

Det er netop som Folk begynder at reise sig, efter at den sidste Salme er sunget. Jomfru Jette mine og Gamle Provstinden kommer langsomt gaaende fra Prestestolen øverst i Kirken.

„Jomfru Jette mine,“ siger en Stemme, som høres lidt fremmed og udenlandsk.

Hun skvætter formelig. En fremmed her? og som taler til hende? hvem er dette?

„Jomfru Jette mine?“ siger den samme Stemme spørgende.

I sin heftige Bevægelse ser hun neppe den Mand, som staar i Nærheden af hende, og det er ingenting som minder, men hun ved alligevel, hvem det er. En overvældende Angst kommer over hende. For-
skækkelsen over de syvogtve Aar, som er gaaet betager hende aldeles, de forekommer hende som et bundløst Svælg, og hun synes, at ingen Bro kan føre fra Fortiden over til dette Dieblif.

„Jomfruen har vel ikke glemt en gammel Ven?“ siger den Mand, som staar foran hende.

„Nei, jeg har ikke glemt,“ svarer hun. „Min Ben har aldrig været ude af mine Tanker. Aldrig!“

„Jeg kender Stemmen igjen,“ hvisker han, og det høres som det volder ham Glæde. Han mindes dengang hun sagde: „Jeg skal vente paa dig, om jeg saa skal vente til Dommetag.“ Den samme Klang i Stemmen var det nu i dette Dieblif som dengang.

„Stjæbnen forundte os da at mødes tilsidst alligevel,“ siger han.

„Ja,“ siger hun bare, „men det har været længe.“

Det er mørkt inde i Kirken selv i det klareste Dagslys. De udskaarne Bægge og Stolerader er mørkebrune af Elde, og Binduerne høit oppe paa Bæggene er smaa. Lyset som kommer sivende ind af dem er straalende gyldent, lidt grønligt, som om det har taget Farve af Trærne udenfor. Men det synes som om det ikke blander sig med Dunkelheden inde i Kirken ffjønt det straalere som et overjordisk Lys.

Jomfru Jette mine er glad over Halvmørket herinde, jo længere hun kan være i hans Sind som den unge Jomfru, hun har været, desto bedre, og hun vogter sig vel for at komme ind under Lysstriberne fra Binduerne.

Engang kaster hun forsigtig et Blik paa ham, og hun ser, at hans Haar er blit tyndt, og hun

synes det er godt. Mindre er han ogsaa blit og ikke saa rank som før, ser hun næste Gang. Kan han da forlange, at hun alene skal blive ved at være uforandret? Men saa længe som mulig vil hun da ha Udsættelse.

Orglet spiller Udgangsmarschen, og i Støien af Mennesker, som reiser sig rundt om fra Stoleraderne og traakker og gaar, er det ingen, som har lagt Værke til, at de to har snakket sammen. Og ingen behøver at forstaa, at de gaar sammen nedover Kirkegulvet, ikke engang Gamle-Provstinden, som gaar paa hendes anden Side, for Kirken er fuld idag, og Gangen er smal. De to skynder slet ikke paa, hun synes det er godt at gaa her sammen men sin Ungdoms Ven. Jo det er godt alligevel, skjønt hun blev saa forfærdet med det samme, og hun synes at Orglet spiller jublende til dem ved deres Møde. Glæden tændes i hendes Hjerte pludselig som et Lys tændes.

„Rudolf,“ hvisker hun og vender sig smilende mod ham.

„Hvor godt jeg kjender dig igjen, Jette mine!“

Han har forglemt sig og snakket høiere end før, og Gamle-Provstinden har hørt det og spørger Datteren hvem hun snakker med?

„En som er kommen langveis fra,“ begynder Jomfru Jette mine nølende, og hun siger hurtig til

Bergmann: „Lad os undgaa Opfigt. Bliv igjen herinde til vi er kommet ud.“

„Well, men vi maa saa snart som mulig aftale alt om det Hjem, jeg har ventet paa og tænkt paa saa længe. Sig mig hvor og naar?“

„Hos Madame Frank i Prestegaarden,“ svarer hun. „Naar Solen er gaaet ned.“

Bergmann søger hendes Haand, og hun giver ham den langt nede uden at løfte Armen op.

Hun sagde: „naar Solen er gaaet ned,“ for hun er endnu ræd for det fulde Dagslys.

Madame Frank er i den syvende Himmel over Jomfru Jette mines Anmodning om hendes Bistand til at faa en Sammenkomst i al Stilhed med Bergmann.

Da Tiden er kommet om Aftenen, siger Madame Frank, at en gammel Ven baade af hende og Jomfru Jette mine sandsynligvis vil se ind til hende, og hun sender Kirsten over i Enkesædet for at bede Jomfruen komme over som snarest og hjælpe hende med noget.

Og hun har pyntet op med Blomster paa sit og Smaapigernes Bærelse, hvor hun vil modtage Bergmann.

Jomfru Jette mine har sin nyeste Kjøbekjole paa, men den er jo adskillige Aar alligevel — og Silkesaloppen som ogsaa var hendes Stadsplag, da hun først blev kjendt med Bergmann. Haaret ligger glat

som et Speil nedover Tindingerne. Hun har en broderet Krave om Halsen og lysterødt Kravetørklæde, begge Dele har hun gjemt til denne høitidelige Dag.

„Du store Mads hvor fin Jomfru Jette mine er da!“ udbryder Jomfru Holmsen. „Det er da vel aldrig hendes gamle Kjæreste, som kommer?“

Jomfru Jette mine har gnedet Kinderne dygtig, men det har været ganske overflødig, for hun blir blussende rød alligevel, idetsamme han kommer ind.

„Kjære Venner,“ siger Madame Frank høitidelig, „jeg trækker mig tilbage forat lade to saa længe adskilte tale uforstyrret sammen.“

Men hun trak sig ikke længer tilbage end til næste Rum, og kommer affurat beleilig ind igjen til at tilbyde sig at hente Presten Salvesen, om Bergmann vil begjære Vysning med det samme?

Det var netop deres Ønske, svarer han, at Vielser kunde foregaa snarest.

„Folk vil le af os, men det blaaser jeg i!“ erklærer Jomfru Jette mine.

Skulde noget Menneſke græde af Glæde, saa maa det vel være Jomfru Jette mine, det synes hun selv ogsaa, mens hun ligger og græder om Matten og forsøger at være saa stille som muligt, for ikke at forstyrre sin Mor. Jo det er mest Glæde — men ikke bare. For denne arbejdslidte Mand, som vender tilbage til gamle Norge for at finde et Hjem, hvor

han kan henleve Resten af sit Liv i Fred og Ro, han er ikke affurat den unge Mand, som hun kjendte for syvogtyve Aar siden. Den unge Mand han er ikke mere, ikke i denne Verden og ikke i en anden Verden. Hun har tænkt paa ham i saa lang en Tid, og det føles saa underlig saart om Hjertet, at han ikke er mere.

Men Jomfru Jette mine tager Fornuften fangen og siger til sig selv: „Magen til Jaaleportræt skulde en vel aldrig seet!“

Tiende Kapitel.

Provsten Mogensens Besøg.

Provsten Mogensen kommer kjørende med sin Datter Mina, som skal ind til Hovedstaden for at lære Stræddersøm.

Provsten optræder altid med stor Høitidlighed og Salvelse, men idag er han usædvanlig oprømt og elskværdig. Han fortæller straks, at han har havt den store Glæde at give sit Samtykke til Forlovelse mellem sin næstældste Datter Lina og sin kjære Kapellan Svendsen.

Men Mina Mogensen kaster sig om Halsen paa Susanne og siger jublende: „Nu er det gaaet Hul paa os, nu er det gaaet Hul paa os, Susanne!“

Gjæsterne bliver ført ind i Storstuen, mens Kaffen blir brændt i Kjøkkenet under Provstindens Opsigt, og Tomsfru Holmsen og Kirsten gjør istand selve Bispekommeret til Provsten. Hans Datter skal være inde hos Madame Frank og Smaapigerne.

„Åh, hvor man befinder sig inderlig vel i Deres Storstue, kjære Provstinde,“ siger Provsten Mogensen.

All den brune Mahogny derinde begynder at lyse rødt i Eftermiddagsolen, som strømmer ind gennem de tre af Storstuens fem Vinduer. Selv de to gamle hollandske Malerier, som ellers ser ud som to store brune Firkanter i flade, forgyldte Rammer, begynder at aabenbare Ansigter og prægtige Farver, stærkt grønne Flækker og gammelrøde inde i det mørke. Over Sofaen hænger Stoltenbergs Malerier baade af Provstinden og hendes Svigermoder, nedenunder hænger Brunfridttegninger i runde smaa Medaljonger af Provsten Sommers og Provstindens Fædre tegnet af Paul Ibsen under deres Studietid i Kjøbenhavn, og ved Siden af dem en hel Række af Silhouetter, — de sorte Figurer er limet paa blegrød Kaliko. Langs Bæggene er Stolene opstillet, det har engang været seks og tredive af dem, for det Nummer findes paa et af Stolesæderne, men det maa have været i Bedsteforældrenes Tid.

„Nei, har De allerede tryllet færdig den brune Nektar, Provstinde!“ siger Provsten Mogensén, da Kaffeboardet blir sat foran ham paa det lange Klaffeboard foran Sofaen, „den dufter herlig, det maa jeg sige.“

Madame Frank ser Kirsten komme med en Bufet Markblomster.

„Hvor skal du hen med den?“ spørger hun.

„Op paa vort Bærelse, jeg tænkte at jeg burde pynte lidt op for Mina Mogensén.“

„Jeg tror ikke, hun sætter det mindste Pris paa Markblomster, du!“

„Men det er da baade Hanekammer og Harelabber iblandt,“ indvender Kirsten vantro.

„Jeg ved, at Salvesen er svært glad i dem,“ siger Madame Frank blidt. „Sæt dem op paa Salvesens Bærelse, du Kirstenmor.“

„Nei sandelig om jeg gjør!“ siger Kirsten bestemt.

Hun venter næsten en Trettesættelse, fordi hun kanske ikke har sagt dette i en saa pen Tone som hun burde, men istedenfor siger bare Madame Frank: „Hørte du, at Mina Mogenssen skulde til Byen for at lære Skræddersøm?“

„Ja!“

„Bed du, at Folk smiler, naar de hører, at en ung Pige reiser ud forat lære Skræddersøm? Det betyder, at der ikke findes en Mand paa hendes Hjemsted, som hun kan gjøre sig nogen slags Forhaabninger om at faa, ser du — det er som sagt sjelden, at man ikke behøver at lede udenfor Huset engang.“

„Uf den Giftingen!“ sukker Kirsten utaalmodig. „Jeg er saa lei af at høre om det, saa!“

„Uf den Giftingen!“ hermer Madame Frank forarget. „Du har rigtig nogen Grund til at sige det du, som kommer sovende til altsammen! Eller rettere sagt som slipper sovende fra alt det, som for-

bitrer Livet for saa mange Fruentimmer! Tænk! bare paa den fortvilede Kamp for at fange en Mand! Og de opgiver aldrig Kampen skal jeg sige dig, men den blir bare mere fortvilet og mere haabløs for hvert Aar, som gaar, og Gjenstanden for den vilde Jagt maa stadig søges lavere og lavere."

Kirsten ser paa hende med en vis Interesse, mon Madame Frank har forsøgt det selv? For hun var jo ikke videre ung, da hun blev gift med Skipper Frank. Som om Madame Frank har læst hendes Tanker, svarer hun: „Ja du kan godt se paa mig, jeg ved hvad jeg siger, og jeg vil dig ikke saa ondt, lille Kirsten."

„Jeg er jo ikke konfirmeret engang!“ indvender Kirsten forsagt.

„Derfor kan du vel tænke som et fornuftigt Menneske og ikke som en Unge! Jeg vil betro dig en Ting Kirsten, siden vi snakker fortrolig sammen: jeg liker ikke Provsten Mogensens Besøg her."

„Han reiser jo igjen i morgentidlig."

„Det er netop det, jeg ikke tror! Saa pas kan jeg vel spaa, at jeg kan sige dig, at han neppe gjør det."

„Hvad?" udbrøder Kirsten. „Hvad i Verden skulde det betyde?"

„Det betyder, at en Mand, som har mange Døttre ikke reiser fra et saant Eldorado, hvor det gaar tre

uforlovede Mandspersoner omkring. Se nu bare om jeg ikke faar Ret."

Efterat Madame Frank er gaaet, blir Kirsten staaende taktfuld med Blomsterbufetten i Haanden. Salvesen skal ialfald ikke faa den, det ved hun da. Det vilde ikke være passende engang. Men de har en liden Fuglegrav nederst i Haven, der skal hun sætte den, saa faar ikke Madame Frank se mere til den.

Det er netop, som de skal gaa fra Aftensbordet, at Provsten Mogensen slaar Salvesen paa Skuldren og siger oprømt: „Hvad mener du om det, Broder Salvesen, at jeg har stor Vyst til at præke for dig paa Søndag? Du kan gjerne gjøre Gjengjæld og komme en vakker Dag og præke for mig! Jeg tror, at Menigheden har godt af det — ikke høre akkurat den samme Nar ud og Nar ind!"

„Det har den visselig godt af," siger Salvesen ivrig. „Men jeg tilstaar, at jeg kvier mig for at præke for en Menighed, som er vant til en Belta-lenhed som Provstens!"

„Na Snif Snaf," siger Provsten smilende.

Kirsten er mørkerød i Ansigtet af Anstrengelsen med at undertrykke Latteren. Tilslidst skjønner hun, at hun ikke greier det længer og styrter ud. Madame Frank følger hende for at passe paa, at hun ikke plaprer ud med dette til Jomfru Holmsen eller Pigerne.

„Du er flog, Madame Frank!“ siger Kirsten med Overbevisning.

„Har du ikke vidst det før da, Ven min“? smiler Madame Frank.

Ellevte Kapitel.

Et mislykket Forsøg.

Det har været stor Tilstrømning til Kirken Søndag, for det rygtedes lang Vei, at Provsten Mogensen skal præke, og Menigheden har ligesom Længsel efter at høre en Prest præke i den rigtige Tonen. Salvesen kan slet ikke præke, han bare snakker, siger hans Menighed. Men Provsten Mogensen er rent kjendt for sin Stemme, det er akkurat, som den kommer rullende saa opbyggelig dybt nedefra og opover, det kunde næsten ligne Kjøring opover en Laavebro. Og han lystte til Egteskab for Bergmann og Jomfru Jette mine saa høit og velklingende, at det var en Lyst at høre.

Klokkeren og Organisten og Prestens Medhjælper har været i Prestegaarden til Middag, men det er efterat de er gaaet om Eftermiddagen, at Madame Frank synes hun for Sikkerheds Skyld maa sidde inde i Storstuen hos de tre Herrer — Dyring er gaaet ud med Bernt for at se paa et Bjørnehj, som ikke skal være langt borte. Hun synes, hun maa holde et Die med denne Provsten,

— hun tror ham slet ikke. Og hun kan ikke engang tage sine Nupereller frem en Søndagseftermiddag bare for hans Skyld. Hun lægger en Andagtsbog opslaaet foran sig — men det er jo ikke nødvendig at læse i den.

„Se, der gaar Jon Skytte opover Stien med Børse paa Nakken,“ siger Berg, „han skal vel op i Nassen og skyde over en, som ligger syg, — han gaar vel ikke paa Jagt en Søndag. Jeg kan ikke sige, jeg liker det der. Vil du ikke spørge ham, hvor han skal hen, Salvesen?“

Men Salvesen trækker paa Skuldrene og siger: „En Prest, kan ikke blande sig op i alle mulige Ting heller.“

„Men jeg synes ikke, det er ganske uskyldigt dette, at de vil paaskynde Døden hos syge Folk,“ indvender Berg. „Hvem ved, hvormeget de kan hjælpe til?“

„Min kjære unge Ven,“ siger Provsten smilende. „De har ganske Ret. Men man maa til en vis Grad lade fem være lige — til en vis Grad!“

„Netop min Mening,“ erklærer Salvesen.

„Og saavidt jeg ved, gjør de ikke værre Kunster, end at skyde af en Børse over den syge eller rive over et Lagen og muligens brænde det over ham. Saavidt jeg ved, blir det ikke gjort andet, det kan jeg med god Samvittighed forsikre. Naar De selv blir Prest i en eller anden ensom Bygd, min kjære

unge Ben, saa vil De snart erfare, at De maa finde Dem i mangt og meget, som De kunde ønsket forandret. Det eneste man opnaar ved at ville reformere er bare at gjøre sig umulig."

"Jeg længes efter at bli færdig med mine Studeringer og faa Kald," siger Berg, "og jeg synes, det er en af de skjøne Opgaver, en Prest har, at rette Misbrug, saa godt han formaar. Hvad siger De for Exempel om Behandlingen af gamle Lægdefolk, som puttes ned i Fjøsset til Kjødrene? Jeg hørte selv en Kone sige: „Det er tungt at bli et Krotter, naar en blir gammel." Jeg forstaar ikke, hvorledes du er istand til at tie til denslags, Salvesen!"

"Det er de færreste, som føler sig kaldet til at reformere," siger Provsten blidt. "Føler De et Kald i den Retning, min unge Ben, saa er det stort! Og det er visselig ingen, som har den Anledning til at øve en gavnlig Indflydelse som en Prest — særlig hvis han har en Hustru ved sin Side, som er skiftet og opdraget saa at sige for Prestekonens betydningfulde Gjerning."

"Hold nu Dreene stive, Adolfine!" tænker Madame Frank, og hun siger høit: "Ja, Svendsen har sandelig gjort et godt Valg!"

"Ja jeg har det sikre Haab," siger Provsten, mens han velbehagelig damper af Salvesens Pipe og gjør den Sagttagelse, at det er en særdeles god Tobak

hans unge Kaldsbroder har — betydelig bedre end den som staar igjen i Provsten Sommers gamle Tobaksdaase, „eller rettere: jeg har den sikre Forvisning, kan jeg i Sandhed sige, at min Svigersøn vil blive meget lykkelig i sit Ægteskab med min kjære Datter Lina. Som alle mine Døttre er hun en iegod ung Kvinde, som er opdraget med det store Maal at blive en lydig og opofrende Hustru og at søge sin Lykke i sin Husbonds Velvære og Tilfredshed. Bistnok er hun langt fra nogen Skjønhed, men jeg vil snarere sige, at det ogsaa er en af hendes Betingelser for at blive en god Hustru. For hvad siger ikke en gammel Bismand — jeg har nu glemt hans Navn — men han har skrevet en fortrinlig Bog om Kvindens Opdragelse. „Jeg har set mange lykkelige Ægteskaber,“ siger den gamle Bismand, „men ikke et eneste, hvor Hustruen var en Skjønhed.“ „For“, siger han videre „ligesom alstensk Insekter samler sig om Solen, saaledes ville Narrene samle sig om et smukt Ansigt.“ Og han har sikkerligen Ret! Det maa være et sandt Helvede at eie en Hustru, som er omsværmet af en Flok Narre!“

„Det er vist noget i det,“ siger Salvesen eftertænkksom.

Men Berg ser ud af Vinduet. Der kommer Kirsten bærende paa en af sine smaa Søskende.

„Hvor Skjønhed og Godhed er forenet,“ begyn-

der han varmt, men han stanser, i det han ser, at den lille holder op sin Finger, som Blodet drypper af.

„Anne har hugget sig i Fingeren,“ siger Kirsten forstræffet.

„Den er næsten af,“ skriger den lille, „den hænger bare igjen i nogen Skindfjeller.“

Madame Frank og Berg springer ud.

„Den er slet ikke næsten af, Anne,“ trøster Berg.

Skrigene er blit hørt inde i Huset, og Provstinden og Jomfru Holmsen kommer ud.

Det er et blødende Saar i Tømmelfingeren, og der maa lægges Spindelvæv og Smør over Saaret. Spindelvæv og Smør det er saa godt som nogen Doktors Salve — og vel saa det. Men Huset er nylig rengjort og alle Edderkopper borte, hvor skal man da i en Fart faa fat i Spindelvæv?

„Oppe paa Laaven,“ siger Madame Frank ivrig, „der har jeg seet en svær en! Vil De gaa Salvesen? Følg med Kirsten, du kan vise Salvesen, hvor det er, men den hænger for høit for dig. I det borte Hjørne til høire.“

Hun nærmer sig Kirsten og hvisker: „Og du ved, hvor Lugen i Gulvet er, saa du faar leie Salvesen, saa han ikke falder nedigjennem.“

Men Kirsten svarer ganske høit: „Jeg kan da ikke behøve at leie ham midt paa Inse Dagen. Det er ingen Sag at se Lugen.“

Provsten Mogensén springer op.

„Jeg blir med,“ siger han. „Kom Mina, du har fortræffelige Dine! Skulde vi ikke alle gjøre, hvad der staar i vor Magt for at vise vor Taknemlighed mod Provstinde Sommer, som altid opfylder Gjæstfrihedens Bud saa redebón og elskværdig?“

„Ja, jeg skal saamænd tage Benene paa Naffén!“ siger Mina Mogensén beredvillig.

Kirsten er forrest og efter hende Salvesén, men Provsten og Mina haler ind paa dem.

„Hvad er paa færde? Jeg blir med!“ skriger Bernt af sine Lungers fulde Kraft.

Han og Dyring er dukket frem fra Stien ved Staburet.

„Se paa Provstens lange Frakkestjoder,“ ler Dyring, da han er kommet frem mod Madame Frank. „Er det ikke Penge værdt at se, hvordan de slænger? Men hvad er det de farer afsted efter?“

Men Madame Frank staar bare og ler. Saa kommer Jomfru Holmsén ned af Loftstrappen og bærer forsigtig endel Spindelvæv i sin lukkede Haand. Hun ser efter Toget som er naaet Laavebroen og siger: „Lad dem bare rende.“

Madame Frank kan ikke lade være at udøse sin Ergrelse for hende.

„Kirsten er hvad man maa kalde en ubekvem Materie at have med at gjøre,“ siger hun halvt leende.

„Det er jo ikke andet at vente af et Barn paa fjorten Aar,“ mener Tomfru Holmsen, idet hun gaar med Spindelvæven.

„Det kan saa være, men hendes Mor da?“ siger Madame Frank og henvender sig til Dyring. „Hvor har Fru Sommer sine Tanker henne? Og sine Dine og sine Dren? Hun lader gjerne Provsten Mogensen snappe den Sviger søn væk midt for Næsen paa sig! Nei hun er en ligegyldig Mor, det er Sandheden! Og Kirsten er nærmere femten Aar end fjorten, saa lidt Fornuft maatte det gaa an at forudsætte hos hende ogsaa! Hun maa da forstaa, hvad det vil sige, at hendes Mor sidder som Enke med tolv uforsørgede Børn.“

„Den som havde lidt Penge, Madame Frank!“ udbryder han, „ja allerhelst mange Penge saa —“

Han fuldfører ikke men lægger Haanden paa hendes Skulder og siger smilende: „De vil vel ikke indbilde mig, at det udelukkende var Edderkoppens Spind, som satte alle disse Mennesker i Bevægelse? De kan ligesaa gjerne fortælle mig det, Madame Frank, for jeg tænker, det er Dem som har været ude med en eller anden —“

„Rævestreg?“ foreslaar hun leende. „Tak forat De har saa pene Tanker om mig, Hr. Dyring!“

„Jeg har store Tanker om Deres diplomatiske Evner, de kunde saamænd fortjent et større Virkefelt!“

Da Bernt og de to unge Piger kommer springende med Spindelvæven, blir de modtaget med den Befled, at Gaaret var forbundet, og at den nødvendige Spindelvæv var fundet paa Loftet. Provsten Mogensen, som kommer spadserende bagefter med Salvesen, hører det ogsaa og sender Madame Frank et hurtig Blik. Hun forstaar, at hun ikke mere kan medregne Provsten blandt sine mange Venner. Og det bare for den tankeløse Jentungens Skyld, som hun altfor gjerne vilde hjælpe! Det var mangan en ung Pige, som kunde takke Madame Frank for at hun var blit forsoiget, men dette var rigtignok første Gang, at Pigebarnet selv gif hen og forplumret Sagen ved sin egen Dumhed! Og saa ovenikjøbet skaffe hende en Mand som Provsten Mogensen til Uven! Hun kan ikke skjønne andet end at det maa være en Tycho Brahes Dag idag.

Hun gaar forat finde Kirsten og læse hende Texten for hendes forargelige Barnagtighed og Tankeløshed.

„Madame Frank,“ siger Provstinden og kommer gaaende efter hende i Gangen.

Madame Frank vender sig hastig. Hvad er dette? For hun skjønner, at det er noget.

Provstinden kommer lige ind paa hende og siger kort og bestemt: „Lad mine Døttre være i Fred.“

Madame Frank faar to røde Flekker i Kinderne.

„Utaf er Verdens Løn —“ begynder hun.

Men Provstinden afbrøder hende: „Ja vent ikke andet! Sørg for dig selv.“

Provstinden gaar tilbage, men Madame Frank gaar lige op paa sit Værelse, hvor hun begynder at trave op og ned som en Løve i et Bur. Men saa husker hun paa, at det kan høres nedenunder. Hun sætter sig ned og trommer paa Bordet med Fingrene, men hendes Fingre skjælver.

„Sørg for dig selv.“

Var det Meningen, at det skulde være Spot kanske? For hun tror kanske, at det vilde være en ren Umulighed for Madame Frank at skaffe sig en ny Mand? End om det ikke var nogen Umulighed? En lidt ældre Veninde som han sætter stor Pris paa — som han nødig vil undvære — det er hun da for ham. Kunde det ikke gaa over til at han slet ikke kan undvære hende? Det er ialfald et Forsøg værdt. Og det er gaaet over seks Aar af Skilsmissetiden, saa det vilde snart ikke være nogen Hindring mere. Et Virvar af Planer og Muligheder løber rundt i hendes Hoved, til hun blir opmærksom paa, at en fremmed Skyds er kommet til Gaarden. Hun springer ned og hører, at det er Bud efter Presten til en syg. En ung Gaardmands søn er farlig stueket med Kniv i et Slagsmaal. Doktoren har været der, men han siger, at Manden

holder paa at forbløde sig, det er ikke Redning mulig, derfor vil Forældrene hente Presten.

„Hvad, er det Arne?“ siger Madame Frank, „det er jo hans Bedstemor, jeg har læst høit for saa mangen en Gang. Jeg tænker, jeg blir med jeg! Og tar rene Vinfiller med ogsaa — det er ikke sikkert de har det.“

Dyring gaar bort til Skjødsgutten og spørger, om de har forsøgt alt forat standse Blødningen. Gutten ser mistroisk paa ham.

„Jeg mener, om de har forsøgt andet end Doktorsens Raad,“ siger Dyring hemmelighedsfuldt.

Gutten faar pludselig Tillid til ham. „Katte-Kristi er budsendt og er der vel alt,“ siger han fortrolig.

„Har hun nogeting med sig?“

„Ja da, en Kniv som en er dræpt med. Den har standsset Blodspruten før, den.“

„Det var det, jeg mente,“ siger Dyring.

„Men om det ikke skulde hjælpe, saa vilde dem ha Presten for det er nok ikke saa lang Tid, han har igjen.“

Madame Frank mærker godt, at Provsten Mogensen ser lidt forstøende paa hende, idet hun stiger op med sin Pакke Vinfiller under Armen og sætter sig ved Siden af Salvesen, men det lader ikke til at Provsten føler sig forurolet.

„Jeg tror, selve Skjæbnen er mig gunstig,“ tænker hun.

Det er sent, da de kommer tilbage og meget oprømte fortæller, at Gutten er reddet, Katte-Kirstis Kniv har standset Blodet. Og de har spist tilaftens der og er blit trakteret med baade Rømmegrød og snytiaarsgammel Staburspølse.

„Det var et Held, at Madame Frank var med og kunde spise for os begge,“ siger Salvesen. „For jeg maa tilstaa, at jeg har ikke videre tilovers for fed Rømmegrød om Aftenen, Staburspølsen vil jeg ikke snakke om!“

„Det er ikke enhver Gæst, som blir budt den snytiaarige Staburspølse,“ siger Madame Frank. „Men jeg tror ikke, De forstaa, hvor stor Ære det blev gjort paa os.“

„Nei jeg lærer vist aldrig at forstaa Bønderne,“ tilstaa Salvesen. „Jeg kalder det en livsfarlig Aftensmad! Og det havde naturligvis været en Fornærmelse, om Maden var blit staaende urørt?“

„Ja naturligvis,“ svarer hun. „De kan saamænd trænge at have nogen til at følge Dem, De Salvesen!“

„En moderlig Veninde er en stor Skat for en ung Prestemand,“ bemærker Provsten.

„Ja i Sandhed en stor Skat,“ svarer Salvesen varmt.

Tolvte Kapitel.

En Sommerfugl.

„Hvor skal du hen, Dyring?“

„Ned til Elven foreløbig. Saa skal du faa nyfisket Ørret til Middag, Susanne, det ved jeg du liker.“

„Ja,“ siger hun nølende, „men —“

„Er du kanske blit fjed af Fisk? Skal jeg heller komme hjem med Wildt til dig, Puskat?“

Han har et nyt Navn til hende hver Dag, og hun synes det er morsomt.

„Nei da, det du kommer hjem med er bestandig saa deiligt, men jeg havde tænkt at — at du kanske nu naar Provsten er her — vilde læse lidt — til den Embedsexamen —“ stammer hun.

„Om jaaaa, havde du tænkt det du? Hør Susanne, har du set en Sommerfugl?“

„Om jeg har set en Sommerfugl?“

„Er du glad i Sommerfuglene ogsaa kanske?“

„Ja det kan du da vel skjønne, at jeg er!“

„Jeg er en Sommerfugl, skal jeg sige dig.“

„Ja Dyring!“ siger hun leende. „Jeg saa en

nydelig en igaar, som sandelig lignet dig! Den var mørk og havde baade røde og blaa Ringer."

"Ja de er pene nok, men de duer ikke til at spænde for Blogen, ser du, det er Mykfen."

"Jeg forstaar det," siger hun, idet hun gaar ind.

Men Dyring gaar smaanynnende ned til Elven. Det er en herlig Dag. Regnveir vilde vistnok været heldigere for Fisket, men han glæder sig alligevel ved at se paa de hvide drivende Skyer og Sollyset, som glitrer i Elven.

Provsten Mogensen kommer gaaende oppe paa Landeveien, og til sin Forundring ser Dyring, at han pludselig svinger ned mod Elven og stiler henimod sig.

"Tænker Provsten ogsaa paa at fiske?" raaber Dyring.

Men Provsten er meget alvorlig.

"Min unge Ven, det er et trist Liv, De fører," begynder han.

Dyring ser overrasket op, han gaar glip af Fisket som han netop skulde have.

"Jeg er fornøiet med det selv," siger han kort.

"Dobbelt sørgeligt!" svarer Provsten pathetisk.

Studenten reiser sig op. Hans dybblaa Dine Iyner, men han siger intet.

"Min kjære unge Ven," siger Provsten halvt beundrende og lægger Haanden faderlig paa hans Skuldre. "Hvor Naturen har udstyret Dem herlig

baade paa Sjæl og Legeme! Hvormeget min Fornuft maa fordømme Dem, saa kan jeg næsten ikke andet end beundre Dem alligevel — mod min Vilje, det tilstaar jeg!“

„Jeg faar vel sige Tak!“ ler Dyring.

„Kan det ikke endnu bli Menneske af Dem?“ spørger Provsten mildt. „Har De ikke tænkt over, hvorledes Deres Fremtid vil blive, naar De fortsætter paa Denne Maade?“

„Ja det har jo hændt, at det har faldt mig ind, at det vilde tage en Ende med Forførdelse,“ medgiver Studenten.

„Ja det maa jo ethvert tænkende Menneske forestille sig,“ siger Provsten. „Jeg er kommet til at tænke paa min Fætter — ogsaa en høit begavet Mand — han draa rigtignok som en Svamp, og det gjør De jo ikke?“

„Det er sjelden jeg har Anledning til det,“ siger Studenten, „ellers ved jeg ikke —“

„Nu det gjør jo straks en betragtelig Forskjel!“ svarer Provsten. „Men han flakket ogsaa omkring fra Sted til Sted. Engang Pigen hjemme gif i Bedskjulet efter Mørkets Frembrud, fik hun fat i noget, som hun mente var en Bedskie, men hun kom farende ind og meldte, at det var en fuld Mands Ben istedetfor en Bedskie! Hos en af sine Studiekammerater, som sad som en anseet og velholden Læge i en liden By, var han engang ind-

om og fik en Skjorte, den byttet han paa sig i Porten, og Tjenestegutten kom og bar hans egen bort i en Ildtang! Han blev tilsidst fundet død i en Grøft. — Men jeg ødelægger kanske Fiskelykken for Dem?”

„Hvad er det egentlig, De vil mig?” spørger Studenten mut.

„Forsøge at redde min gamle Bens eneste Søn!” svarer Provsten. „Forsøge at redde hans agtede Navn fra Spot og Latter!”

„Na hvad det angaar, saa er det saamænd ingen, som har talt til mig paa en saan Maade som De.”

„Nei andre har kanske sagt det mere bag Deres Ryg. Har De ikke for størstedelen levet av at være en ugleseet Gjæst, siden Deres Far døde?”

Dyring ser pludselig fort op. „Har Provstinde Sommer bedt Dem om at sige dette til mig?”

„Slet ikke, slet ikke!” forsikrer Provsten. „Men hendes bekymrede Mine taler tydelig nok! Foruden sine tolv uforsørgede Børn har hun nu ogsaa en uforsørget saakaldt Svigersøn — for det er vel Meningen?”

„Vel, jeg kan reise naarsomhelst.”

„Det vil være en Lettelse for Provstinden, men dermed er De selv lige nær, min unge Ven. De tænker vel at reise til en anden Prestegaard og forlove Dem med en Datter?”

„Jeg ved da ialfald, at jeg ikke er velkommen i Deres Prestegaard,“ siger Studenten med et lunt Smil.

„Det vil jeg ikke netop sige,“ svarer Provsten hurtig. „For jeg kan tænke mig Muligheden af, at der endnu kan bli et Menneske af Dem. Hvis De selv vil, saa kan det. Og jeg vil paatage mig den store Gjerning at hjælpe Dem!“

„Vil Provsten det?“ siger Dyring uden at vise nogen større Interesse.

„Ja hør nu paa mig! Jeg skal skaffe Dem Bøger og læse med Dem i mit Kontor — lad mig sige bare to Timer hver Morgen, det er ganske bedst til at begynde med og saa øge paa siden, naar De blir mere vant til Læsning. Og Resten af Dagen har De til Deres Raadighed — til Jagt og Fiskeri. Det skal være et ganske særligt godt Jagtdistrikt.“

„Nei jafaa,“ siger Dyring interesseret.

„Ja og Sturvildt i Overflod. Og vor eneste dygtige Bjørneskytte begynder at blive gammel, saa det kunde høilig trænges, at det kom en spræf og kraftig Mand til Bygden.“

„Det kunde ganske være værdt at tænke over det,“ siger Dyring og vil slænge Fiskeesnøret ud i Elven igjen.

„Betænk at De nu staar ved Skilleveien, unge Mand!“ formaner Provsten. „Paa den ene Side

en Anledning — som sandsynligvis aldrig oftere kommer igjen — til at træde ind i igjen i den Række af hæderlige og agtede Medborgere, som De er udgaaet fra — paa den anden Side Udsigten til at synke dybere og dybere og efter al Sandsynlighed ende som et af Samfundets Udskud. De selv vil aldrig ha Kraft til at vælge, men vil De lade mig vælge for Dem?”

„Jeg bør kanske det,“ svarer Dyring. „Det er kanske paatide.“

„Saa skal jeg ogsaa hjælpe Dem, som om De var min egen Søn,“ lover Provsten høitidelig.

„Men en Ting betinger jeg mig: ingen Forlovelser!“

„Ingen?“ siger Dyring forundret. Hans spottende Tone har ikke undgaaet Provsten, og han svarer med endnu mere Bærdighed end sædvanlig: „Ingen Forlovelser bag min Ryg! Og jeg kan vel gaa ud fra, at De endnu har Ver i Livet, unge Mand?“

Dyring ler lidt forlegen og svarer: „Jeg skulde antage, at jeg endnu ikke har bidt Hodet af al Skam, som det heder.“

„Vel,“ siger Provsten mildere, „det er ogsaa, hvad jeg tænkte om Dem. En Søn af min noble Ungdomsven kunde aldrig udarte helt.“

„Er det nogen Provsten ønsker, at jeg skal forlove mig med?“ siger Dyring, „saa var det kanske det greieste at have alt paa det rene?“

„Naar De selv siger det, saa kan jeg jo ikke negte, at om De var min Svigersøn, saa vilde det hele være greiere og naturligere. Hensynet til mine ugifte Døttre har voldt mig Betænkneligheder, da jeg fattet Planen til at redde Dem.“

„Nei jafaa!“

„Ja det kan De da nok tænke Dem. Vi bor i en affides og indestængt Bygd, hvor Synet af en ung Mand er en Begivenhed, som ikke indtræffer hvert Aar! Og saa skulde jeg selv indføre i mit Hjem en ung Mand — og ovenikjøbet en ung Mand med Deres bedaarende Egenskaber — og saaledes Ietsindig sætte mine Døttres Hjertefred paa Spil! Det Ansvar vil jeg ikke paatage mig. Om De fra første Stund kom som min Svigersøn, var det en helt anden Sag.“

„Jeg har ikke seet andre af dem end Jomfru Mina.“

„Hun er en iegod ung Kvinde,“ siger Provsten mildt, „huslig og beskedent, ydmyg, sund paa Sjæl og Legeme, sin Mors høire Haand i Huset.“

„Mina — ja lad gaa,“ siger Dyring.

„Saa er den høitidelige Pagt sluttet,“ erklærer Provsten bevæget. „Den blive til Velsignelse for eder begge!“

Det lader til, at Dyring tænker paa at fortsætte med at fiske, men Provsten siger, at de maa tiltræde Rejsen øieblikkelig.

Oppe i Skoleværelset har de Triminutter og spiser sin Mellemmad. Bernt stikker Hodet ud af Vinduet og raaber: „Har du faat mye Fisk, Dyring?“

„Bare et Par smaa,“ svarer Dyring, „men Provsten har fisket en stor en!“

Provsten lægger smilende sin Haand paa hans Skulder. — —

Det gaar som en Løbeild gjennem Prestegaarden: Harald Dyring skal reise med Provsten Mogensén.

„Dg med Mina,“ siger Madame Frank. „Det kom rigtignok uventet. Men hvem ved, hvor Haren gaar? sagde Manden, han satte Snarer paa Taget. Provsten Mogensén kommer nok igjen og snapper en till!“

„Det skal ialfald ikke bli mig!“ ler Berg.

„Han vil kanske ha en federe Steg,“ svarer hun.

Susanne er bedøvet som efter et Slag, og hun tænker bare paa en Ting: om hun kunde faa gjemme sig bort for alle disse Menneſker.

Det skal gaa i en rivende Fart, Provsten Mogensén vil ikke engang vente og spise Middag først.

Bed Afſkeden vil Mina Mogensén kaste sig om Halsen paa Susanne, men hun viger ſaa underlig tilbage. Saa ſlaar Mina Armene om Kirsten iſtedfor og hvisker: „Far siger, at naar vi er kommet frem, vil Dyring snakke med ham om mig. Om mig kan du tænke! Jeg tror, jeg blir ſkrullete.“

„Det gjør du vist,“ siger Kirsten koldt. Hun er forarget paa sin Søsters Begne, for hun skjønner, at Susanne ikke liker dette, men egentlig synes hun ikke, at det er noget at sørge over heller. Men hun forstaar ikke Susanne i det sidste, de forstaar aldrig mer hverandre.

Gjennem den aabne Gangdør faar Susanne se Niels, som fører frem Provsten Mogensens blaffe Hest og spænder den for Trillen. Hun forfærdes som for et stngt Syn og trækker sig tilbage gennem Stuen ind i Storstuen. Da hører hun nogen komme fort ind, og hun ved, hvem det er, og han er kommet for at træffe hende og snakke til hende trøstende som til et Barn.

„Kan det glæde dig at høre det, saa kan jeg fortælle dig, at jeg er ikke videre fornøiet med at min Frihed er forbi, min Sommertid, for Provsten Mogensen vil gjøre Menneske af mig.“

Hun ved, at alt som skulde blive sagt mellem dem i denne Verden maatte blive sagt nu i dette Dieblif, men hun staar alligevel uden Maal og Mæle, hun er som lammet.

„Du maa ikke sørge over mig, Susanne, for jeg er det ikke værdt“, siger han.

Hun staar urørlig med sænket Blik, for hun kjen-der, at hun har ikke Kraft til at se ind i hans fortblaa Dine og vide, at det er sidste Gang.

Han rører ved hendes Arm.

„Hører du, at jeg siger, jeg er det ikke værdt,“ gjentager han. „Og naar jeg selv siger det, saa kan du stole paa, at det er saa! Tak din Skaber, Susanne, at du blir kvit mig, for jeg er et Drog, en —“

„Min unge Ven!“ raaber Provsten Mogensen utaalmelig. „Hesten staar jo forspændt. Skal vi komme frem inden Aften maa vi benytte Tiden.“

Susanne siger med udstø Stemme: „Gid det maa gaa dig godt.“

Allesammen følger de Reisende ud paa Trappen.

Susanne gaar ogsaa med og hun ved, at naar hun kommer ind i Stuen igjen, vil den være tom, tom.

Provsten Mogensen sætter sig tilrette i Kariolen, og Studenten svinger sig op bagpaa.

Da springer Susanne frem, hun maa se hans fortblaa Dine engang til, hun maa have set ind i dem for sidste Gang. Han vender sig og ser mod hende, og hun gaar endnu et Par Skridt nærmere, men hun kan ingenting se, for Taarerne har blindet hendes Dine.

„Farvel, Farvel kjære Venner!“ raaber Provsten Mogensen og smelder med Svøben.

„Farvel, Farvel!“ raaber Studenten. „Og Tak for Gæstfrihed og Tak for Venstab!“

Provsten smelder igjen med Svøben, og Kariolen

ruller afsted, men hverken Svøbemeld eller Hjulrammel kan overdøve Studentens kraftige Stemme, da han raaber: „Dg Tak Fru Provstinde. Dg Tak Jomfru Susanne for alt godt! Tak for glade Sommerdage!“

„Kommer han med Vittigheder?“ siger Salvesen forarget. „Uvederheftig Person!“

Kan ikke Provstinde Sommer forstaa og fatte Kjærlighed til en uværdig Person, saa er det omvendt med Jomfru Holmsen, det er ingenting hun bedre kan forstaa. Hun lægger Armen om Susannes Hals og siger: „Gaa op paa mit Kammer og læg dig, for jeg ser, du har Hodepine, Ven min.“

Dg Jomfru Holmsen ruller Gardinet ned og lader Susanne alene med sin Sorg.

En liden Tragedie er udspillet, saa liden og ubetydelig, at den ikke engang angaar et eneste Menneske i Verden foruden hende selv. Katten gaar udenfor og mjauer ynkelig, fordi Ungen er taget fra den. Susanne synes al Glæde er forbi for hende. Det synes vist Katten ogsaa, saa bedrøvelig som den klager. Men hvem agter paa saan en liden hverdagslig Klage — den eneste er kanske Jomfru Holmsen, for siden den Aften Student Tversen gif paa Sjøen i Fylla, lægger hun Mærke til den slags.

Trettende Kapitel.

Provsten Mogensen kommer igjen.

Provstinde Sommer kan ikke bestemme sig, og alle gaar fremdeles i Uvished om de skal over til Enkesædet eller de skal reise til en eller anden Iiden By.

Kirsten gaar rent i Angst, for hun mener, at blir hun paa Enkesædet, saa er det det samme som Giftermaal med den første den bedste, og det blir vel en af Bønderne for hende ogsaa. At hun slap fra Salvesen, kan hun næsten ikke fatte endnu. Hun betror sig til Susanne, skjønt de har mere og mere vanskelig for at forstaa hverandre. Kirsten venter sig uendelig meget af Fremtiden, men Susanne siger, at Meningen med at vi er her i Verden er at vi skal ha det ondt, saa vi kan vende vore Tanker fra den og mod en anden. Derfor er det hende ganske ligegyldigt enten hun skal bli Husjomfru eller hun skal saa en Mand, som hun ikke bryder sig om, ganske ligesvem affjyr. Det er alt det samme.

Men hun præfer for døde Dren, Kirsten beholder sin Mening og synes, at det er mange Ting at glæde sig over i Verden.

Provstinde Sommer svarer til alle Raad: „Det er saa meget, som taler for og imod.“

Men hun siger det ligesaa meget som en Undskyldning for sig selv.

Det er en Grund, som Provstinden ikke nævner til noget Menneſke. Hun ſidder ved Vinduet og ſyr flittig hele Dagen — hun har jo tolv at ſy til foruden ſig ſelv, ſaa hun kan ikke ſe op for ofte, men alligevel kaſter hun et hurtigt Blik over til Graven. Naar Solſkinnet lyſer paa det hvidmalte Trækors, synes hun næſten at det gjør hende godt at ſe det. Og i klart Maaneſkin lyſer det endnu mere, hun ſer det ſaa tydelig mod den mørke Kirkevæggen. Og hun indbilder ſig — ja hun er ofte ganſke ſikker paa det — at ingen af de andre Kors paa Kirkegaarden lyſer ſaa stærkt. Hun kan ikke ſkjønne andet, end at det er mere end et naturligt Lys, og derfor synes hun, at det maa være en Hilſen fra ham. Hun ved nok, at det er Synd at forſøge paa at komme i Forbindelſe med de Døde, men naar hendes Huſbond har ſendt hende en Hilſen — og hun kan ikke ſkjønne rettere end at det er det han gjør — ſaa er det ſkeet uden nogenſlags Maning eller Kunſter fra hendes Side, derfor kan det heller ikke være Synd. Men kan han

sende hende en Hilsen, saa kan han kanske ogsaa se hende.

„Kanske,“ tænker hun og ser ud.

Det er ikke nok med, at hun grunder over hvad der vilde være bedst for hendes Børns Fremtid, hun tænker ogsaa paa, om hun kan faa Kraft til at rive sig løs herfra — hvis det skulde være hendes Pligt at gjøre det. Hun gruer for at sidde og se ved et fremmed Vindu og slaa sine Dine op mod en tom Verden.

Hun pleier at gaa lidt op og ned paa Gulvet i Mørkningen — hun synes hun trænger at røre sig lidt — og hun stanser foran Vinduet hver Gang hun kommer forbi. Og hun ser hver Gang paa det hvide Kors derude — ikke bestandig lyser det lige stærkt.

En Morgen kommer Jomfru Holmsen ind og siger: „Snat var det Is paa Vandpyttene.“

„Jasaa,“ svarer Provstinden bare.

Men Jomfru Holmsen synes ikke det er noget at sige bare jasaa til og fortsætter: „Ja, jeg mener, Fru Sommer, at hvis du tænker paa at reise, saa var det paatide snart. Er Kulden kommen, saa er det ikke Spøg at fjøre i mange Dage og med et Barn som knapt er aarsgammelt.“

„Nei du har Ret, Jomfru Holmsen,“ sukker Provstinden. „En Bestemmelse maa tages og det fort! Gjaldt det bare mig selv, saa blev jeg. Men det

er hele BARNESLOFFEN, jeg maa tænke paa — fører jeg dem til en tung og trist Fremtid, naar jeg flytter til Enkesædet — eller drager jeg dem med til ukjendte Gjenvordigheder, naar jeg reiser til en By?"

„Ja det kan ikke jeg svare paa, Fru Sommer,“ siger Jomfru Holmsen.

Men Provstinden siger til sig selv: „Det er ingen Tid at spille, en af de første Dage maa det bestemmes.“

Hun ser i Almanakken inde paa Kontoret og siger lettet: „Vi har jo havt Jernnætterne, saa var det rimeligt nok at det frøs, men inden en Uge faar jeg alligevel bestemme mig.“

Og i hele Ugen vilde hun afvente en eller anden Hændelse, som hun kunde tage som et Tegn eller Fingerpeg om, hvad hun burde gjøre.

Provsten Mogenssen kommer hørende igjen, han vilde raadføre sig med sin unge Ven og Kaldsbroder, for han tænkte nemlig at søge Kaldet her; den Prest som havde faaet det, havde jo ombestemt sig. Var det noget vundet ved Byttet? Det havde han lyst til at høre Broder Salvesens Mening om. Navnlig vil han gjerne faa Oplysninger om Bøndernes Offervillighed her.

„For mellem os sagt,“ siger han fortrolig, „saa kan jeg ikke rose min egen kjære Menighed i saa Henseende. Presten kan være saa nidkjær han

være vil, saa blir Offeret ikke større. — Men lad os gaa ind paa Kontoret og snakke sammen om Forretninger."

"Hvorledes gaar det med Dyrings Studeringer da?" spørger Madame Frank, hun kan ikke andet end føle en vis Uro over Besøget og særlig over, at de to Prester skal snakke sammen alene.

"Over al Forventning," svarer Provsten. "I Sandhed over al Forventning! Og han har nylig skudt et Udyr af en Bjørn, som har været en Skræk for os alle i hele Sommer."

Madame Frank kan ikke holde dem tilbage mer og ser med bankende Hjerte, at de gaar til Kontoret.

"Hvad vil han nu igjen?" siger hun i sin Angst til Jomfru Holmsen.

"Ja, det er sandelig mere end jeg ved, Madame Frank," svarer Jomfru Holmsen.

De blir paa Kontoret længe. Det er ikke mulig at høre et eneste Ord, skjønt det er temmelig lydt i Huset.

Madame Franks angstfulde Beflemthed synes at smitte de andre, skjønt Provsten er underholdende og elskværdig som sædvanlig.

Han reiser igjen tidlig næste Morgen, og Madame Frank har ikke faaet høre andet end at Salvesen skal reise til Provstens i næste Uge. En Vægprædikant har holdt Opbyggelse og skal arresteres

og denslags sætter altid ondt Blod, derfor har Provsten tænkt at faa en Kaldsbroder til at holde en Opbyggelse for den vildledede Almue, som synes at have faaet Smag for Møder udenfor den faste Kirketid.

„Na blaas!“ siger Jomfru Holmsen i al Hemmelighed.

Provsten er reist, og Skoletiden er forbi. De smaa har ikke kunnet huske sine franske og engelske Vers og har faaet mere end et Dunk i Hovedet af Madame Franks Fingerbøl, for hendes Taalmodighed er ikke stor idag.

„Skal vi saa ha vor Engelsestime, naar De har hvilet, Salvesen?“ spørger hun, som om ingenting var paafærde.

Hun har forberedt sig omhyggeligt, skrevet alle de vanskeligste Gloser op paa smaa Papirlapper og fæstet dem med Knappenaaler paa Undersiden af Strømpen, som hun strikker paa.

Men han siger, at han ved virkelig ikke, om han faar Tid.

Hun kjender en frybende Kulde nedover Kinderne. Han har jo været saa ivrig paa denne Engelsekundervisning før — rigtignok har det været hende, som har foreslaaet den.

Han gaar til Kontoret for at hvile Middag, og hun sætter sig ned og strikker og strikker og mærker ikke, at alt hun strikker er galt, for hun skulde netop

begyndt paa Hælen. Marie ser det og smiler, og hun gaar ud til Jomfru Holmsen og hvisker: „Madame Frank er ikke kommet trabelerendes med Sofapude og Sjal til Salvesen idag. Og hun glemmer at strikke Hæl! Hvad er det paaferde mon?“

„Taja, det er mange Baaer i Sjøen, Barn,“ svarer Jomfru Holmsen ud af sit Hjertes Overbevisning.

I det samme Madame Frank hører, at Salvesen rører paa sig deroppe, kaster hun Strikketøiet og springer op af Trappen med Fortvivlelsens Mod. „Briste eller bære!“ siger hun til sig selv. Uforsøgt opgir hun ikke Kampen.

Salvesen staar gæspende og strækker sig efter Middagsluren, da hun kommer styrkende. Den Tanke farer gennem hende, at det kanske ikke er det mest beleilige Dieblif — han venter vel paa Eftermiddagskaffen ogsaa.

„Hvad er paaferde?“ siger han forbauset over hendes Hastværk og Ophidselse.

„Salvesen,“ svarer hun høitideligt, „mon det ikke er mig, som maa spørge, hvad det er, som er paaferde?“

„Kanske De har Ret, Madame Frank,“ svarer han studsende.

„For mit Instinkt siger mig, at det er noget meget alvorligt paaferde,“ vedblir hun. „Og jeg tror

jeg tør sige de Ord, Salvesen, at har nogensinde et Venſkab været rent og uegennyttigt, ſaa har det været mit! Derfor mener jeg, at jeg har Ret til at ſaa vide, hvorfor De er begyndt at tvile paa det."

"Tvile paa Deres Venſkab, Madame Frank? Nei, Deres Venſkab har været det meſt ophøiede og uegennyttige, ſom kan tænkes! Og ſkulde De anſe mig for en utaknemlig, vilde det gjøre mig bitterlig ondt. Men jeg begynder at tro, at Provſten Mogensen ikke havde Ret alligevel, naar han raadet mig til at fortie dette for Dem, ſjønt det var for at ſkaane Dem."

"Hvad vilde han ſkaane mig for?" ſpørger hun forfærdet. Og hun er lige ved at ſpørge, om han er forlovet med en af Mogensens Døtre, men befinder ſig.

"Jo det er meget ubehageligt," begynder han langſomt, "men jeg tror alligevel, at De bør vide det. Jo ſer De, Sandheden er, at man ſladder om os i hele Bygden — om os — Dem og mig, Madame Frank — og paa den meſt gemene Maade."

Hun ſynker ned paa den nærmeste Stol.

"Og jeg ſom har arbeidet for et Giſtermaal mellem Dem og Kirſten fra første Stund," ſiger hun overgit. "Jeg kan ikke bebreide Kirſten andet, end at hun er og blir en uvettig Unge, en Gaas rent ud ſagt, ſjønt hun kan ſkrive nogen fornuftige Noſſe-

stiler saan rent i det blaa, men det er hendes Mor jeg ikke noksom kan bebreide dette! Tænke sig til at sige til Datteren, at hun skal svare en Mand som Dem: jeg er altfor ung. Skulde nogen hørt Magen til Samvittighedsløshed af en Mor!"

"Ja, jeg syntes ogsaa at det var drøit — især naar man erindrer, at hun har tolv uforsørgede Børn."

"Og naar jeg tænker paa, hvor godt vi kunde have det — for vi har haft det hyggeligt sammen, Salvesen, ikke sandt?"

"Jeg glemmer Dem aldrig, Madame Frank," erklærer han rørt. "Hvorledes vilde vel denne Tid været her i denne triste afstængte Dal uden Dem?"

"Nei, jeg saa, at De trængte til en Kvinde, som kunde forstaa Dem og som kunde sørge for Deres Velvære, for det gjør ikke Fru Sommer!"

"Nei det var Synd at sige!"

"Derfor mente jeg, at naar jeg var med, saa vilde det gaa saa godt med Dem og Kirsten — og saa skal det strande paa Fru Sommers Gjenstridighed! Utaf fra alle Kanter, det er Lønnen!"

"Jeg forstaaer saa altfor godt, at jeg ogsaa maa forekomme Dem utafnemlig —" begynder han, "men hvad kan jeg for Menneskenes Ondskab og urene Sind?"

"Sig mig, er det ogsaa upassende, at jeg laver de smaa delikate Omeletter til Dem, naar vi har

Saltmad, som jeg ved, at De ikke taaler?" spørger hun og ser op.

„Det er det ganske sikkert," svarer han.

„Men behøver vi tage Hensyn til alt dette Sludder?" spørger hun ivrig.

„Det maa vi," svarer han bestemt. „Det vil komme til at skade hele min Fremtid. Det gaar ikke an, at De følger mig paa mine Reiser mere, det har forarget Menigheden høilig — særlig da vi engang blev overfaldt af Uveir."

„Ligesom vi havde faaet istand Uveiret," stønner hun.

„De kan saa si! Men hvor trist og kjedeligt det vil bli herefter, saa maa alligevel alt uigjensaldeligt være forbi."

Madame Frank vrider sine Hænder. Hun vil endnu sige noget om hans Fremtid, men det er et Ord, som presser sig frem over hendes Læber: „Hjemløs."

Salvesen griber begge hendes Hænder.

„Kan jeg da ikke gjøre nogenting for Dem, bedste Veninde?" siger han fortvilet.

„Ikke andet end at støde mig uigjensaldelig bort!" svarer hun bittert. „Men det var ikke mig selv, jeg vilde tale om. Men De maa huske paa," siger hun undskyldende, „det er ikke Spøg heller — for mig vil enhver Dør være stængt."

„Verden er grusom!" sukker han.

„Hvad raadet Provsten Mogensen Dem til — foruden at skjule dette for mig?“ spørger hun pludselig mistroisk.

„Ja, han mente, at en snarlig Forlovelse var det, som bedst kunde tage hele Gladderens afdage.“

Madame Frank snapper efter Beiret. Nu gjælder det! Nu er Diebliffet kommet, det eneste korte uigjenfaldelige Diebliff, hvor der er en Mulighed.

„Provsten har utvilsomt Ret,“ siger hun skjælvende af Spænding, „men kan — kan jeg være sikker paa, at ikke Deres ædle ridderlige Karakter faar Dem til at bringe et Offer? der er jo den uljfsalige Aldersforskjel. Den har jo ikke hindret os i at være Venner og gode Kammerater, men Vgteskab — det er en lige fremmed Tanke for os begge.“

Han ser forbausset paa hende og siger tilsidst: „Det var ikke Provstens Mening.“

„Sagde De ikke Forlovelse? Jeg pleier da ikke høre fejl.“

„Jo, men ikke med Dem.“

„Ikke med mig?“ gjentager hun og forsøger at le, „hvem skulde det ellers være med — naar det skulde være for at stoppe Munden paa alle Gladderhankene? Om De blir forlovet med en anden nu, vilde det jo gjøre Sagen endnu værre efter min Mening.“

„De har kanske Ret,“ siger han urolig.

„Ja, det er det ingen Tvil om, en Forlovelse

mellem Dem og mig er det eneste, som kan faa en Ende paa hele dette Røre, men er Sagen virkelig saa alvorlig, at det er nødvendig at gribe til dette?"

„Provsten Mogensen frygter for en Indberetning til Biskoppen.“

„Isaafald kan jeg ikke forstaa andet end at ethvert Offer maa bringes,“ siger hun. „Naar det gjælder hele Deres Velfærd, Deres Fremtid som Embedsmand.“

Hun har hørt en liden Støi ved Dørlaasen, som om nogen har rørt ved den. Hun afbryder og peger mod Døren, mens hun hvisker: „Vi blir belu-
ret. Det blir vi bestandig i det sidste.“

„Det skal bli en Ende paa alt dette,“ siger han harmfuldt. „Den ædleste af alle Kvinder skal ikke lide al denne Tort. Min tilkommende Hustru,“ siger han med hævet Stemme. „Sladderhankene skal høre, at jeg kalder dig min tilkommende Hustru. Kom!“

Han byder hende Armen, og hun lægger sin Arm triumferende i hans, og med den anden Haands Fingerspidser løfter hun sirligt i Kjolen.

„Jeg tror forresten, at dette er den bedste Maade at ordne det paa — for mig ogsaa,“ siger han.

„Det vil jeg da inderlig haabe, at du aldrig vil angre, hvad dit ædle Hjerte har drevet dig til at gjøre,“ siger hun høitideligt.

Døren til Barnekammeret blir forsigtigt aabnet

og Kari Barnepige strækker Hodet ud, bag hende staar en Flok af de mindste og strækker Hals. Efter som det nyforlovede Par skrider ned ad Trappen, kommer hun længer og længer frem efterfulgt af Barnesloffen. Kari Barnepiges Gang er ikke let og Indløs, selv om hun anstrenger sig til det yderste. „Minder det ikke om en Elefant, som forsøger at liste sig paa Taaspidserne?“ siger Madame Frank muntert.

„Paf,“ mumler han.

Idet de skal gaa ind af Døren til Stuen, vender hun sig og vinker smilende til Følget oppe i Trappen.

Fjortende Kapitel.

Brev paa Fremtiden.

En Morgen fortæller Provstinden, at hun har bestemt sig til at flytte, saasnart Konfirmationen er over. Al Ubeslutsomhed er som strøget af hende.

„Mon hvad der kan være hændt?“ siger Tomfru Holmsen til Madame Frank, men det blir ingen flog paa.

Det er hændt, at Provstinden har drømt om Natten at hun hørte en Stemme sige: „Vær ikke bekymret, det skal gaa dig og dine godt.“ Og hun ved hvem Stemmen tilhørte, der er ikke Tvil i hendes Sjæl, hun har Brev paa Fremtiden. — —

Reisedagen er kommen. Som Guld, mer end Guld, saa skinner det, som Sol og Høstens gule Blade, saa skinner det over alt det, som er forbi. Ethvert Minde er som et hvast Spyd, men hun trykker det tæt ind mod sit Hjerte. Hun selv trykker det dybt ind i Saaret. Hun vil ha Smerten, hun maa, for hun kan ikke undvære Minderne.

Jomfru Holmsen skjønner, at Afskeden gaar ind-
paa hende og siger trøstende: „Tiden læger, Fru
Sommer.“

Men Provstinden svarer ikke. Tiden læger, det
betyder, at Minderne blir blegere og mattere, er det
noget at ønske?

Forbudslæseset er reist ved Daggry.

Naar de kommer efter til Skifterne om tre, fire
Timer, saa er det gjort istand til dem og opvar-
met.

Lensmanden og Klokkeren er kommet forat sige
sin gamle Prestefamilie det allerlidste Farvel og se
dem drage. Og inde i den tomme Dagligstue
sætter Lensmanden sin Hat paa Gulvet lige ved
Døren paa samme Plet, hvor han altid har sat
den, og spytter i den, som han bestandig har
gjort. Gamle Provstinden og Jomfru Jette-
mine er der ogsaa, hun har sit fineste Lomme-
tørklæde i Beredskab for at slaa paa Trappen og vifte
med det.

„For sidste Gang,“ siger hun, „for nu er det
snart min Tur til at drage afsted. Huset er snart
færdig. Men det blir jo ikke lang Veien for mig,
og vel er det, for ingen menneskelig Magt kan for-
maa Mor til at forlade Enkesædet — det skulde da
være om Taget i den gamle Blaasensborg begyndte
at falde ned over Hodet paa hende, det ser sande-
lig ud til noget af hvert.“

Jomfru Jette mine lader Munden løbe, det er ikke godt at tie, for da blir man bare rørt.]

Kirsten gaar ind i Stuen og sætter sig i Vinduspøsten, mens hun ser paa Mærkene, som viser hvor hver Ting har staaet — saa luffer hun Vinene for at kunne se den, som den var før.

„Kirsten,“ siger Berg og kommer hastig bort. „Vi skal snart skilles og drage til hver vor Kant.“

„Ja,“ siger hun.

„Huffer du, at du engang sagde, at du ønskede at jeg maatte faa en snil Kone?“

„Ja jeg husker det da,“ siger hun og blir lidt forstrækket, for hun ved ikke hvad mere han vil sige.

„Sig det en Gang til, før vi reiser hver vor Vej — hvis du ønsker det fremdeles?“

„Det kan du da skjønne, jeg gjør, Berg,“ siger hun hjertelig.

„For jeg ved af en,“ siger han.

„Na gjør du det?“ siger hun lettet, for hun har undertiden tænkt noget.

„Derfor ber jeg dig gjentage dit Ønske, saa har jeg noget at tænke paa og glæde mig over, mens jeg arbejder for at faa min Embedseksamen.“

„Ja jeg ønsker rigtig, at du maa faa en Kone, som er baade snil og pen,“ siger hun smilende, men hun tænker, at da kan det vel ikke være en af Mogensens.

„Du kan gjerne sige skøn!“ udbryder han begejstret. „Og Godheden lyser ud av Dinene paa hende.“

Hun blir lidt forvirret igjen. Berg er ganske rød i Ansigtet, det er ikke bare de røde Stregerne, som han har istedetfor Dienbryn.

„Ja saa ønsker jeg, at hun maa være skøn som — jeg ved ikke hvad,“ siger hun smilende.

Berg er lige ved at sige noget, men han behersker sig med Anstrengelse, ser det ud til.

„Tak Kirsten,“ han tager hendes Haand og klemmer den. Hun kunde gjerne sagt „Au,“ men hun synes, det vilde være stygt gjort.

„Naar jeg er blit Kandidat saa kommer jeg rejsende til din Mor — ligesom jeg kom til min egen Mor og viste mig frem som Student,“ siger han.

„Ja gjør det,“ svarer hun med sin sædvanlige freidige Hjertelighed.

Udenfor høres Madame Frank. Berg møder hende i Døren. Hun ser først paa ham og saa paa Kirsten.

„Ja nu er det mig et fedt hvad de gjør,“ tænker hun. „Jeg har snart mit eget sikre Hjem. Det var uventet. Men det maa vist være en Belønning, for at jeg har været saa uegennyttig!“

Den store røde Reisevogn kommer langsomt kjørende frem for Døren. Den har tilhørt en berømt Sangerinde, som brugte den paa sine Consertreiser,

og Provstinden har kjøbt den til Flytningen. Den er svær og tung og trækkes af tre Heste.

Provstinden stiger modig op i Bognen, og Madame Frank og Jomfru Holmsen rækker hende de to mindste, som hun breder sin Reiseskaabe over. Alle maa faa Plads i Bognen, skjønt det er bare et kort Stykke inden de kommer til den bratte Bakke, hvor alle maa gaa undtagen Provstinden med de to smaa. Saa sætter de tre Heste sig i Bevægelse med sin tunge Byrde, de gaar i langsom Gang, saa der er god Anledning til at fortsætte med Afstedshilsnerne.

Det sidste de hører er, at Jomfru Jette mine endnu engang forsikrer, at hun skal være en samvittighedsfuld Madmoder for alle baade Menneſker og Dyr, til den nye Prestefamilie kommer.

Provstinden vender sig om alt i et og ser paa det hvide Kors mod Kirkevæggen. Saa er de ved den første Omdreining af Beien, hun reiser sig halvt og peger paa Korset, som Solen just skinner paa.

„Aa, se hvor det lyser af Fars Kors,“ siger hendes Børn.

Hun smiler triumferende: alle og enhver kan se det.

Og saa er deres gamle Hjem forsvundet for deres Øine.

Foran dem er et af Væssene standset, det er noget galt med et Hjul.

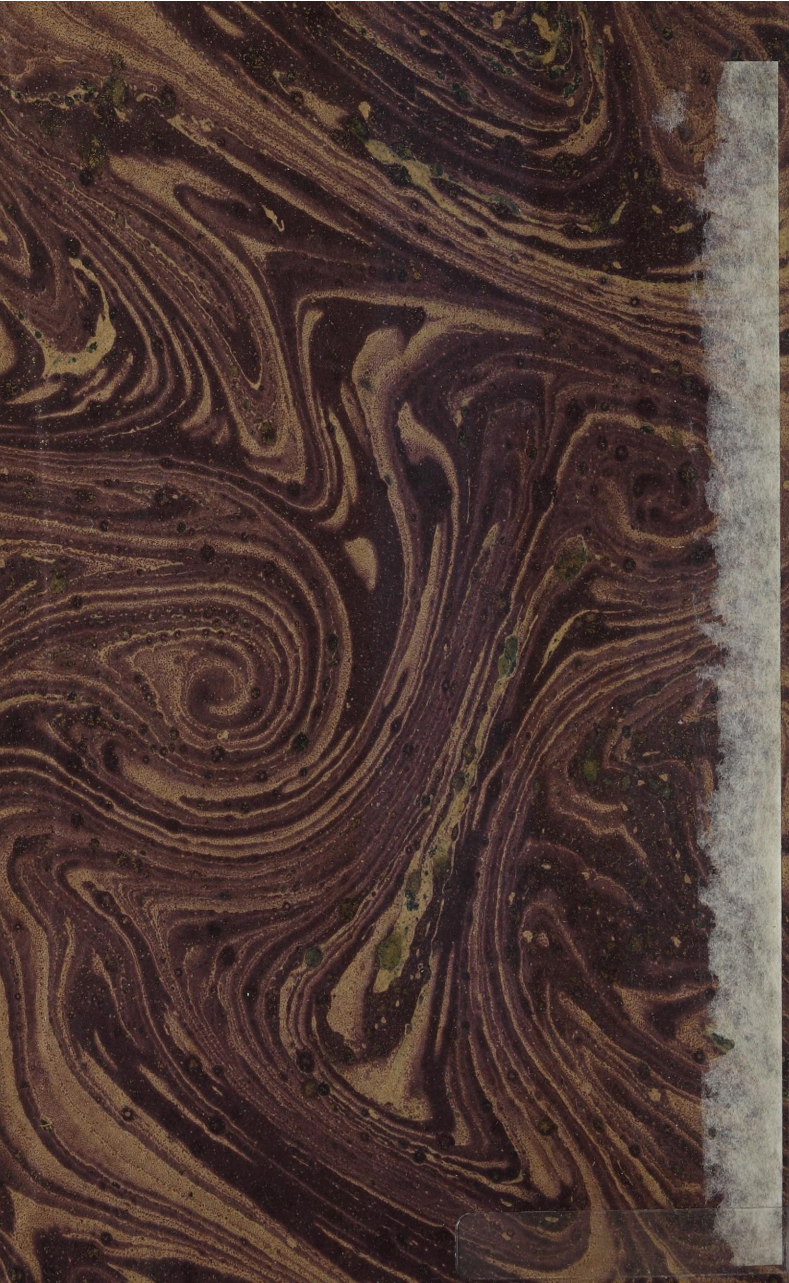

„Hvad?“ siger Madame Frank forstræffet. „Begynder Rejsen med Uheld?“

Idetsamme begynder Bedstefaruhret oppe paa Læsset at spille den gamle Melodi, og de synes de ser Verset som staar skrevet med snirklede Bogstaver:

See Alting har sin Tid,
 Og Tiden Alting har
 Alting før Tiden frem
 Bort Tiden Alting tar.

„Nei,“ siger Provstinden bestemt „ikke et Uheld — men vi fik en Hilsen fra det gamle Hjem til det nye.“

**DRAMMENS
FOLKEBIBLIOTEK**

Nr. m

T 412 na

BESKADIGES BOKEN i låntagerens besiddelse, uten at beskadigelsen kan henregnes til slitasje, betaler låntageren den påførte skade efter bibliotekarens skjønn.

Depotbiblioteket

76g1 96 403

Thirane: Naadsensaaret